

Mötesbok: OK Kommunstyrelsens arbetsutskott (2016-10-11)

OK Kommunstyrelsens arbetsutskott

Datum: 2016-10-11

Plats: Kommunsalen

Kommentar:

Dagordning

Öppnande

Beslutsärenden

109 Styrdokument krisberedskap (Linda Björck Jansson, 13.00-13.15)	3
110 Drift- och investeringsbudget 2017 (Johan Hult, 13.20-14.20)	8
111 Ekonomiska riktlinjer (Johan Hult)	20
112 Svar på motion om solenergi	31
113 Utbetalning av partistöd 2017	32
114 Reviderad delegationsordning 2016 - Service och utveckling	34
115 Ombyggnad av Lillåhem och Gamla biblioteket	35
116 Svar på revisorernas granskning - förstudie rörande ökad beredskap för ökat flyktingmottagande	37

Informationsärenden

Information om organisationsöversyn (Ann-Therese Albertsson)	38
Information om arbetsmiljökartläggning	39
Uppföljning av handlingsplan för integration	40

Delgivningar

Kallelse Utskott för strategi och utveckling, 2016-10-11	49
Protokoll styrelsemöte Nodava och Orsa Vatten och Avfall, sep 2016	52
Protokoll Hjälpmedelsnämnden Dalarna, 2016-09-15	61
SKL cirkulär 16:47 ang. avtal om notkopiering inom kommunala musik-/kulturskolorna läsåret 2016/2017	69
SKL cirkulär 16:49 ang. kompetenslyft och extratjänster	71
SKL cirkulär 16:50 ang. budgetpropositionen för år 2017 och höständringsbudgeten för år 2016	73
Nyhetsbrev Småkom, september	95

Beslut (1.)

STYRDOKUMENT

KRISBEREDSKAP

ORSA KOMMUN

Styrdokument krisberedskap

Daterad	2016-10-05
Fastställd	
Produktion	Räddningstjänsten
Dnr	ok ks 2016/00240,172
Dokument	Styrdokument
Redigerad	

Inledning

Kommunen ska ha en planering för vilka åtgärder som ska genomföras under mandatperioden samt en planering för hur kommunen ska hantera en kris. I Överenskommelse om kommunernas krisberedskap framgår därför att kommunerna ska ta fram ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.

Styrdokumentet ska främst utgå från de behov av åtgärder som identifierats i kommunens risk- och sårbarhetsanalys men även behov av åtgärder som identifierats på annat sätt (t.ex. vid utvärderingar av övningar och inträffade händelser m.m.).

Verksamhetsplan

Beskrivning av arbete och åtgärder, verksamhetsplan

En beskrivning av det arbete och de åtgärder som ska ske under mandatperioden för att reducera eller ta bort risker och sårbarheter samt för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, en beskrivning av hur kommunen avser att fullgöra åtaganden som beskrivs i överenskommelsen samt hur ersättningen ska användas, här ingår att särskilt redovisa hur samverkansersättningen ska användas.

Åtgärder	Ansvar	Medverkande	Klar	Kostnad
Beredskapssamordnare				Lön 330 000/år
Administrativt stöd till Beredskapssamordnare				20.000 kr/år
Utifrån risk- och sårbarhetsanalysen utvärdera och säkerställa att de brister som finns åtgärdas	Beredskapssamordnare	Samtliga verksamheter	Pågående	
Samverkan med andra myndigheter	Beredskapssamordnare	Berörda	Pågående	10.000 kr/år
Uppdatera befintliga planer	Beredskapssamordnare	Berörda	Vid behov	20.000 kr/år
Intern utbildning <ul style="list-style-type: none">• Analyser• Åtgärder• Utvärdering	Beredskapssamordnare		Pågående	15.000 kr/år
Utbildning POSOM	Omsorg	POSOM-gruppen	2 ggr under mandatperioden	20.000 kr/mandatperiod
Omvärldsanalys	Beredskapssamordnare, kommunledning	Berörda	Pågående	
Användning av WIS	Beredskapssamordnare		Rapport till Länsstyrelsen varje vecka	

Systematiskt brandskyddsarbete. införande och drift av SBA system samt ansvar för samordning av grundläggande utbildningar	Alla inom organisationen samverkar för att nå målet enligt Orsa kommuns brandskyddspolicy	Personal inom kommun och bolag	Upplägg av roterande 3 års utbildnings schema för brandutbildning av personal	
Utveckling av krisinformationen på kommunens hemsida.	Beredskapssamordnare och kommunikatör		Pågående	
Räddningsvärn	Räddningstjänsten	Räddningsvärn/ Räddningstjänsten	Övar 2ggr/år	
Genomförande av åtgärder i riks- och sårbarhetsanalysen tillsammans med förvaltningar	Beredskapssamordnare tillsammans med respektive verksamhetschef		Pågående	
Informationssäkerhet	Kommunikationsansvarig	Kommunikationsansvarig Orsa tillsammans med tjänstemän Mora och Älvdalen. IS/IT	2016	
Sammanställande och sekreterare för Brottsförebyggande rådet	Beredskapssamordnare		Pågående	
Aktuella kurser och konferenser	Beredskapssamordnare			30.000 kr/år

Övnings- och utbildningsplan för mandatperioden

Mål/Aktiviteter	Ansvar	Medverkande	Klar	Kostnad
Genomgång av plan och organisation	Beredskapssamordnare	Kommunledning	1 ggr/år	10.000 kr/år
Krisledningsövning med stöd av länsstyrelsen	Beredskapssamordnare	Krisledningsnämnd och beredningsgrupp	HT 2015	50.000 kr
Stabsutbildning	Beredskapssamordnare	Beredningsgrupp Mora, Orsa och Älvdalen, MSB	VT 2016	60.000 kr/mandatperiod
Krisberedskapsdagar anordnade av länsstyrelsen	Länsstyrelsen	Berörda	1-2 ggr/år	30.000 kr/år
Larmövning/Stabsövning	Beredskapssamordnare	Beredningsgrupp/Stab Mora, Orsa och Älvdalen	1 ggr/år	10.000 kr/år
Grundkurs samhällsskydd och beredskap	Beredskapssamordnare	Beredskapssamordnare	VT 2017	

Plan för kommunens beredskap för samhällsstörningar och extraordinära händelser

I krisledningsplanen för Orsa kommun finns en beskrivning av hur kommunen ska organisera sig under en extraordinär händelse, och hur kommunens organisation för krisledning leder, samordnar, samverkar samt säkerställer samband för att hantera en extraordinär händelse samt vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för ledning och samverkan som disponeras vid en extraordinär händelse.

Mål/Aktiviteter	Ansvar	Medverkande	Klar	Kostnad
Säkerställa att krisledningsplanen med bilagor är aktuell och kommunicerad	Beredskapssamordnare	Berörda	Pågående	Ingår i beredskapssamordnarens arbete

Beslut (2.)

Drift- och investeringsbudget 2017
och plan 2018-2019
Orsa kommun

Drift- och investeringsbudget 2017

Årets prognos och tidigare års resultat

Efter många år med en resultatnivå som inte legat på den nivå vi önskat och där vi ibland klarat balanskravet på grund av engångsintäkter från AFA osv, så hade kommunen 2015 ett riktigt bra resultat på sista raden (12,6 mkr).

Orsaken till överskottet kan i korthet härledas till att

- Skatteintäkterna ökade mer än normalt samtidigt som vi hade en mycket låg inflation
- Verksamhetens nettokostnader var i stort sett oförändrade trots att nämndernas nettokostnader ökade, vilket förklaras av sänkta pensionskostnader och återbetalning från AFA
- Nämndernas nettokostnader ökade mindre än vanligt dels p g a överskott i EKB-verksamheten och dels på grund av många vakanta tjänster under året

I delårsrapporten 2016-07-31 har vi fortfarande ett mycket gott resultat och prognosen för helåret 2016 pekar mot ett resultat om 4,8 mkr på sista raden, vilket är 2,3 mkr bättre än budgeterat. Det bör påpekas att våra koncernbolag sammanlagt haft mycket goda resultat under de tre senaste åren och prognostiserar så även i år.

Budgetförslaget

I jämförelse med prognosen för 2016 innebär budgetförslaget 2017 att nämnderna får en utökning av ramarna med drygt 15 mkr. Av dessa går sannolikt omkring 6 mkr åt till ett ökat löneläge inför 2017.

Ökningen är stor jämfört med hur det normalt sett ser ut men kan förklaras av att prognosen 2016 delvis är bra på grund av att vi fortfarande har många vakanta tjänster men också på grund av att vi väntar oss ett fortsatt överskott för EKB-verksamheten. Regeringen har dock aviserat att vad gäller EKB så sänks ersättningsnivåerna rejält från och med 1 juli 2017 och samtidigt ändras regelverket kring boendeformerna. Detta betyder att nivån på nuvarande överskott sannolikt sjunker över tid.

I augusti lämnade SKL en ny skatteprognos som var betydligt sämre än prognosen i april (som legat som grund i vårt budgetarbete). Denna prognos är drygt 3 mkr sämre 2017 än tidigare prognos och skillnaden ökar för att 2020 uppgå till 5 mkr. Samtidigt har vi hittills under året sett en historiskt hög nettoinflyttning och i dagsläget är vi 6 825 invånare jämfört med 6 750 invånare per första november som vi räknat med tidigare.

I det presenterade budgetförslaget har vi nu istället räknat med att vi ska vara 6 800 invånare den första november och med denna prognos minskar istället skatteintäkterna med knappt 1 mkr 2016 varefter skillnaden ökar till drygt 2 mkr 2020.

Det bör påpekas att i våra skatteprognoser har vi inkluderat vår preliminära del av de 10 mdr som regeringen utlovat för flyktingsituationen. För Orsas del är det preliminära beloppet 8,6 mkr 2017 för att sedan sjunka över tid då det mer övergår till ett generellt bidrag som beräknas per invånare.

Med liggande förslag till budget skulle resultatet 2017 uppgå till 14,4 mkr 2017, vilket motsvarar ca 3,5% av skatteintäkterna. Utifrån en uppskattad ökning av nämndernas kostnader ser vi att resultatnivån sedan sjunker 11,6 mkr 2018, 3,9 mkr 2019 och 1,8 mkr 2020. I dessa siffror har vi tagit höjd för en uppskattad hyreshöjning från och med 2019 för ombyggnation av Lillåhem.

Den sjunkande resultatnivån kommande år beror alltså dels på att skatteintäkterna inte förväntas öka lika samt ökade hyreskostnader för Lillåhem. Sen kommer också de demografiska förutsättningarna (tex en åldrande befolkning) innebära ökade kostnader i framtiden oavsett ovanstående utbyggnad eller inte.

Eftersom de två kommande åren, enligt prognoserna, ser bra ut för Orsas del så är det viktigt att vi behåller en hög resultatnivå och inte utökar vår "kostym" mer än nödvändigt, för att kunna möta en försämrad konjunktur och ökade kostnader för förändrad demografi m m . Detta återspeglas också i budgetförslaget.

Framtida pensionskostnader

Den kommunala redovisningen av våra pensionsåtaganden har diskuterats länge, (inte minst i Orsa). Kommunens låga resultatnivå har tidigare kritiserats och ofta med rätta. Men det har också funnits tillfällen då kritiken känts mindre berättigad eftersom dagens sätt att redovisa pensioner inte tar hänsyn till "verkligheten" på ett korrekt sätt. Därför är det med glädje som undertecknad nu konstaterar att den utredning om "En ändamålsenlig kommunal redovisning" som presenterats under 2016 kommer med förslag om en ny lag som undanröjer de "felaktigheter" som nuvarande lag har vad gäller redovisningen av pensioner. Förslaget är att ny lag skall gälla från och med 1 januari 2018.

Den största förändringen är att de pensionsåtaganden som idag redovisas som ansvarsförbindelse istället skall redovisas som en pensionsavsättning i balansräkningen. I övergången föreslås att detta sker genom en direktbokning mot Eget kapital vilket i sin tur innebär att resultatet inte påverkas. Däremot innebär det att det Egna kapitalet minskar dramatiskt och för vissa kommuner blir det egna kapitalet och soliditeten därefter negativ. I Orsa kommer vi dock klara ett positivt Eget kapital och en positiv soliditet.

Den stora förändringen för vår del blir att med den nya lagen kommer vårt resultat öka. Detta eftersom utbetalningar av pensioner intjänade före 1998 idag belastar resultaträkningen som en kostnad. Med den nya lagen kommer dessa utbetalningar istället att minska skulden i balansräkningen.

Det innebär att årets resultat i framtiden måste ligga på en högre nivå för att klara den framtida likviditetsbelastningen för pensionsutbetalningar. Vi har idag 27 mkr avsatta för detta syfte medan ansvarsförbindelsen uppgår till ca 165 mkr. Om vi inte höjer resultatnivån så skulle vår "pensionsplacering" räcka i knappt fyra år. Allt annat lika bör, om lagen införs, resultatnivån utökas med ungefär samma belopp som årligen utbetalas för pensioner intjänade före 1998.

Målarbete

Arbete pågår med att se över våra mål, både vad gäller verksamhet och ekonomi. Ambitionen är att tydliggöra målen och kopplingen mellan verksamhet och ekonomi. Dessutom ska de ekonomiska/finansiella målen bli mer långsiktiga och hållbara över tid.

Övrigt

Revisionen har i augusti inkommit med ett äskande om höjd budget med 90 tkr. Äskandet finns inte med i bifogade siffermaterial.

Orsa 2016-09-08

Johan Hult

Ramar 2017	Budget 2015	Utfall 2015	Prognos 2016	Netto	Ram 2017	Ökn% jfrt
Inför KS 20160912	2015	2015	2016	Ökn tkr jfrt BU16	enl beslut	Prognos 2016
Hänsyn cirkulär 2016 45		viss komp löneök	ek syst	e viss komp löneök	13-jun	före lönekom 2016
Kommunfullmäktige	2 115	1 748	2 160	330	2 490	15,3%
varav gamla Kommunstyrelsen	74 647	68 679	74 245	1 908	76 152	2,9%
varav Bam o utbildningsutskottet	152 384	151 846	151 180	6 504	157 684	5,1%
varav Socialutskottet	138 551	136 207	143 697	4 467	148 164	3,3%
Ramändring att fördela				0	0	
Kommunstyrelsen	365 582	356 732	369 122	12 878	382 000	4,0%
Miljönämnden	1 560	1 443	1 594	36	1 630	4,7%
Byggnadsnämnden	4 256	4 190	3 837	140	3 977	3,6%
Lönekomp 2016 och 2017						
			3 274	1 726	5 000	
			379 987	15 111	395 097	4,0%
			376 713			
6 800 invånare 1/11 2016						
Ekonomiskt mål						
Överskott jfrt ek mål					409 480	14 383
						-8 000
						6 383

6 825 invånare per 6/9

Driftbudget Orsa Kommun		Budget 2017				VERKSAMHET	
in för KS/20160912		Bu 2016	Bu 17	progn avv 16	Bu 17 ökn vs pr 16	2016	
Kommunfullmäktige		o viss lönekomp	före lönekomp				Utfall
Kommunfullmäktige	405	500	0	95		396	
Partistöd	336	336	0	0		336	
Revision	660	660	0	0		598	
Valnämnd	5	0	5	0		8	
Överförmyndare	409	644	0	235		438	
God man och förvallare	350	350	0	0		-27	
Kommunfullmäktige	2 165	2 490	5	330		1 749	
Kommunstyrelsen							
Kommunstyrelsen	5 931	8 824	0	2 893		6 433	
Kommunledning	1 937	1 864	150	77		1 605	
Kommunkansli	9 890	9 898	700	708		8 618	
Ekonomienheten	4 231	4 298	300	367		3 953	
Personalenheten	2 875	3 137	600	862		2 426	
Lönekontoret	1 426	1 426	0	0		1 492	
IT-enhet	5 328	1 763	-600	-4 165		6 213	
Näringslivskontor	4 737	4 492	415	170		4 716	
Projekt NLUK	425	438	0	13		297	
Räddningstjänst	5 617	5 816	0	199		6 713	
Kulturkontor	2 051	2 231	-100	80		2 113	
Bibliotek	4 176	4 185	-200	-191		4 380	
Skog	162	168	133	139		74	
Mark	219	289	-66	4		258	
Fritids- och servicekontor	2 255	2 586	200	531		1 726	
Gator och vägar	8 521	8 521	0	0		8 211	
Parker och lekplatser	1 820	1 820	300	300		1 569	
Fritidsavd	10 428	10 379	-100	-149		10 306	
Fastighet	1 006	1 006	123	123		610	
VA	610	610	0	0		612	
Kostenhet	2 105	2 096	-350	-359		2 609	
All fördela kap kostn mm frit o serv		-131		-131			
All fördela ökat löneläge frit o serv		436		436			
Integrallon	0						-4 254
Kommunstyrelsen	75 750	76 152	1 605	1 907		68 670	
BUU Nämnd och styrelseverksamhet							
BUU Nämnd och styrelseverksamhet	480	380	100	0		308	
Musikskola	3 545	3 761	-130	86		3 429	
Förskola	26 336	27 281	-280	665		26 152	
Ped omsorg/ öppen fritidsverksamhet	420	420	-100	-100		871	
Fritidshem	5 662	5 634	-200	-228		5 487	
Grundskola	71 762	71 032	761	31		69 562	
Gymnasieskola	39 875	38 872	1 557	554		39 176	
Vuxenutbildning	0	0	-92	-92		1 764	
BUU administration (inkl buffert mm)	5 966	5 929	1 250	1 213		5 097	
Ökat löneläge o kap kostn		2 560		2 560			
Fördelning IS /IT		1 815		1 815			
Barn- och utbildningsutskottet	154 046	157 684	2 866	6 504		151 846	
SOU Nämnd och styrelseverksamhet							
SOU Nämnd och styrelseverksamhet	365	365	0	0		390	
Socialförvaltning gemensamt	1 759	1 759	-150	-150		1 964	
Äldreomsorg	67 148	68 733	2 170	3 755		64 622	
HSR	10 631	10 530	-350	-451		10 665	
Psykatri	2 498	2 498	150	150		2 328	
Särskilda omsorgen / LSS	20 336	20 075	-550	-811		18 413	
Individ o familjeomsorg	13 852	16 908	-6 200	-3 144		12 235	
Ekonomiskt bistånd	6 680	7 680	-1 000	0		7 994	
Familjerätt- o rådgivning	705	1 005	-300	0		992	
SOC administration (inkl buffert mm)	12 970	12 903	875	808		12 325	
Integrallon	-250	-3 000	3 250	500		268	
Arbetsmarknadsåtgärder	5 098	4 840	200	-58		4 013	
Ökat löneläge och kap kostn		2 639		2 639			
Fördelning IS / IT		1 229		1 229			
Socialutskottet	141 792	148 164	-1 905	4 467		136 207	
Summa Kommunstyrelsen	371 588	382 000	2 466	12 878		356 732	

Driftbudget Orsa kommun Budget 2017 VERKSAMHET nr KS:20160912		Bu 2016 e viss lönekomp	bu17	progn avv 16	bu17 öknys p 16	2016 Utfall
Miljönämnden						
Miljö- och hälsoskyddsämnden	76	76	0	0	72	
Energirådgivning	10	-5	0	-15	22	
Adm miljö och hälsa	843	833	0	-10	806	
Livsmedel	110	101	0	-9	37	
Miljöillsyn	202	204	0	2	143	
Kalkning	125	123	0	-2	129	
Naturvård	228	224	0	-4	236	
Fördelning IS / IT enheten		38		38		
Förändring kapitalkostnader		-14		-14		
Ökat löneläge		50		50		
Miljönämnden	1 594	1 630	0	36	1 443	
Byggnadsnämnden						
Byggnadsnämnd	116	116	0	0	122	
Stadsbyggnad adm	1 072	1 072	0	0	1 165	
Bygglov	742	742	200	200	449	
Planer	18	18	-100	-100	262	
Kartor				0		
Översiktsplan	400	400	0	0	659	
Karta, Mät, GIS	960	960	0	0	899	
Bostadsanpassningar	629	629	0	0	634	
Ökat löneläge		40		40		
Byggnadsnämnden	3 937	3 977	100	140	4 190	
Löneökning ej fördelad	3 275	5 000		1 726		
Summa nämndernas nettokostnad	382 558	395 097	2 571	15 110	364 114	

Förändring jämfört med budget 2016
(efter delvis lönekompensation 2016)

	KF	KS	BUN	SOC	Miljö	BN	Lönekomp	Summa
Budget 2016	2 165	75 750	154 046	141 792	1 594	3 937	3 275	382 558
<i>varav fördelad lönekomp per 20160720</i>	0	275	1 133	281	37	0	1 726	5 000
Kommunfullmäktige	95							95
Kommunfullmäktige	-5							-5
Valnämnd	235							235
Överförmyndare								
Kommunstyrelsen		2 893						0
Kommunstyrelsen		-54						2 893
Kommunledning		61						-54
Kansli		80						61
Ekonomienheten		282						80
Personalenheten		0						282
Lönekontor		-3 565						0
IT-enhet		-207						-3 565
Näringslivs kontor inkl Projekt		199						-207
Räddningstjänst		265						199
Kulturkontor o Bibliotek		76						265
Skog och mark		647						76
Fritid och service totalt		0						647
Fritids- och servicekontor		0						0
Gator och vägar		0						0
Parker och lekplatser		0						0
Fritidsavdelningen		0						0
Fastighet		0						0
VA		0						0
Kostenhet		0						0
Integration		0						0

Budget 2017 (Inkl del av 10 mdr)

Inför ks 2016-09-12	Bokslut	Budget	Prognos	EK mål	plan	plan	slm
SKL cirkulär 2016 45		cirk 15 29	delår	cirk 16 45	cirk 16 45	cirk 16 45	cirk 16 45
RESULTATRÄKNING	2015	2016	2016	2017	2018	2019	2020
Antal Invånare 1 nov året före. Prognos	6 816	6 746	6 746	6 800	6 790	6 780	6 770
Förändr nettokostn Jfvt boksl resp budget							
Förändr nettokostn Jfvt boksl resp budget	2,0%	5,1%	4,4%	3,3%	2,3%	3,5%	2,0%
Förändr nettokostn Jfvt boksl resp budget	-9 399	18 444	15 874	15 109	8 974	13 964	8 223
Nämndernas nettokostn	-364 114	-382 558	-379 988	-395 097	-404 071	-418 035	-426 258
<i>varav avskrivningar</i>	-8 259	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
Interna justeringar	7 022	5 440	5 990	5 510	5 474	5 421	5 287
Oreälvens Kraft	-327	485	-300	-300	-300	-300	-300
Ind penslon o skuldförändring	-10 282	-10 445	-10 645	-11 203	-12 500	-13 539	-14 427
<i>Tot penslonskostnader</i>	-21 040	-19 912	-20 212	-20 693	-22 732	-24 255	-25 740
Verksamhetens nettokostn	-367 702	-387 078	-384 943	-401 090	-411 398	-426 453	-435 698
Skatteintäkter	379 072	388 582	388 135	414 561	422 464	429 822	437 045
Finansiella int/kostn	1 260	996	1 650	912	543	508	455
<i>reserv</i>							
Årets resultat	12 631	2 500	4 842	14 383	11 609	3 877	1 802
<i>Återställande av underskottet (100%)</i>							
<i>Buffert</i>							
<i>"Buffert" kommande utbyggnad</i>							
Disponibelt resultat		2 500	4 842	14 383	11 609	3 877	1 802
			0				
FINANSIERINGSANALYS							
Resultat från verksamheten	20 890	11 500	13 842	23 383	20 609	12 877	10 802
Förändr penslonsavsättn	-29	260	260	181	1 076	1 556	2 000
Sålda kortf plac	3 208	2 000	0	0	0	0	
Just korta placeringar							
Engångsbelopp	15 400						
Just övr rörelsekap förändring	-21 211	400	400	800	800	800	800
Summa tillförda medel	18 258	14 160	14 502	24 364	22 485	15 233	13 602
Nettoinvesteringar	18 069	21 380	21 380	25 000	20 100	20 000	20 000
Nedskrivningar / utrangeringar	-575						
Reservering inv inkomst o återf	256	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Tomter mm							
Ökn fin anl tillg	3 260						
Återbetalning lån (vär fordran)	-252	-250	-250	-250	-250	-250	-250
Omklassificering Lån							
Avbetalning lån							
Summa använda medel	20 758	20 130	20 130	23 750	18 850	18 750	18 750
Förändring av likvida medel	-2 501	-5 970	-5 628	614	3 635	-3 517	-5 148
BALANSRÄKNING							
		OBS ändras pga progn 2015					
Anläggningsstillgångar	167 462	179 842	179 842	195 842	206 942	217 942	228 942
Kortfristiga placeringar	39 451	37 451	39 451	37 451	37 451	37 451	37 451
Omsättningsstillgångar	54 142	53 893	53 893	53 643	53 393	53 143	52 893
Likvida medel	30 113	24 143	24 485	24 757	28 392	24 875	19 727
Summa tillgångar	291 168	295 329	297 671	311 693	326 178	333 411	339 013
Eget kapital	168 364	170 864	173 206	185 247	196 856	200 733	202 535
Avsättningar	20 854	21 114	21 114	21 295	22 371	23 927	25 927
Kortfristiga skulder	89 582	89 982	89 982	90 782	91 582	92 382	93 182
Långfristiga skulder	12 369	13 369	13 369	14 369	15 369	16 369	17 369
Summa ek, avsättn o skulder	291 169	295 329	297 671	311 693	326 178	333 411	339 013

Kod	PROJEKT Text	Budget 2016 Inkl åskade ombudgeter- ingar	utgifter 2016 per aug	Aterstår av budget 2016 per aug	2017	2018	2019
	Investeringsbudget 2017						
912080	Inköp av mark	650	0	650			
912100	Exploateringsom Lisselhed	3 000	700	2 300			
912701	Div materiel Räddningstj Räddningstjänst Fordon	400	438	-38			100
913201	DIV INVEST BIBLIOTEKET	0			450	2 400	
919203	Ekonomsystem	130	0	130	150		
919201	IT - projekt/system kontaktcenter anpassning av lokaler	328	0	328			
919205	Möbler/inredn kommunhus	0			500		
919210	Stadsnät	0			150		
91	KOMMUNSTYRELSEN	10 000	10 095	-95	10 000		
921060	Säkerhetsåtgärder MSB Ospecificerat	14 608	11 233	3 275	11 250	2 400	100
921082	Ospec invest gata-park	0	23	-23			
922440	Ombyggnad gator	300	219	81	6 000		
922443	UPPRUSTN.CENTRUM ALLMÄNT	2 000	539	1 461			
922450	GÅNG O CYKELBANOR	70	0	70			
922460	TRAFIKSÄKERHET	1 500	0	1 500			
922480	VÄGBELYSNING	316	13	303			
922481	MASKINER	100	83	17			
922482	Vägbelysn samförlägg n el	350	495	-145			
922550	LEKPARKER	0	736	-736			
922561	Lillån	50	0	50			
922562	Kricken/SkitOlåbäcken	150	0	150			
923001	Köksutrustning	50	0	50			
92	TEKNISKA	750	0	750			
933420	Bollplaner	5 636	2 106	3 528	6 000	0	0
933430	Ridhuset	87	87	0			
933435	Gamla Stallet	300	537	-237			
933440	Ishallen	100	0	100			
933460	Ungdomens hus	200	197	3			
93	KULTUR OCH FRITID	100	0	100			
	FRITIDS- OCH SEVICEUTSKOTTET TOTALT	787	820	-33	0	0	0
941000	CENTRALT INVENT.10 ÅR	6 423	2 928	3 495	6 000	0	0
941001	CENTRALT INVENT. 5 ÅR	800	0	800	1 200		
941002	CENRALT DATORER 3 ÅR	0	29	-29			
94	BÄRN OCH UTBILDNING	1 180	319	861	600		
951000	CENTRALT INVENT.10 ÅR	1 980	347	1 633	1 800	0	0
951002	CENTRALT DATORER 3 ÅR	400	23	377	400		
951003	CENTRALT BILAR 5ÅR	350	125	225	350		
951300	HSR INVENTARIER 10ÅR	130	84	46	130		
952100	LILLÅHEM INVENT.10 ÅR	300	91	209	300		
952200	ORSAGÅRDEN INVENT.10 ÅR	0	26	-26			
95	SOCIALA	0			250		
962605	ECOS	1 180	349	832	1 430	0	0
96	MILJÖ OCH HÅLSA	350	0	350			
999990	ÅRETS INVESTERINGAR	350	0	350	0	0	0
99							
	Totaler	24 441	14 857	9 584	20 480	2 400	100
	(2383) Anslutningsavgifter	-16					
	(2388) Investeringsbidrag	-497					
	skallungbyn 113 st	-1 808					
	Uppskattat 150-200 anslutningar 2016	-2 400					
	Netto likviditetpåverkan	19 720					

Kommunledningskontoret
Johan Hult

Kommunstyrelsen

Ekonomiska riktlinjer

Sammanfattning av ärendet

Historiebeskrivning

Efter många år med ekonomiska förutsättningar som gjort att vi i Orsa kommun tvingats budgetera en resultatnivå som inte levt upp till "tumregeln" för god ekonomisk hushållning så har förutsättningarna på senare tid förändrats till det bättre.

Till stor del beror de förbättrade förutsättningarna på statliga beslut. Tex förändring av kostnadsutjämningsystemet 2014, engångsbelopp för flyktingmottagande 2015 osv.

Vi har sedan ett antal år också gjort åtgärder vad gäller våra pensionskostnader som delvis inneburit att vi under en tid tagit kostnader i resultaträkningen tidigare än om vi inte agerat. Detta innebär att vi idag är bättre förberedda för de ökade pensionskostnaderna som vi vet kommer i framtiden.

De senaste åren har vi också sett att utflyttningen från kommunen mattats av men samtidigt innebar nedläggningen av SCoTT utbildningen en stor utflyttning i åldersgruppen 19-25 år.

Invånarantalet i kommunen är viktigt ur många aspekter inte minst för kommunens skatteintäkter och bidrag från staten.

Under 2016 ser vi för första gången, på många år, en kraftig nettoinflyttning som påverkar våra skatte- och bidragsintäkter positivt. Även om fler invånare innebär ökade kommunala kostnader så ser det nu bättre ut än på länge vad gäller Orsa kommuns budget åtminstone de kommande två åren.

SKL varnar generellt för att efter ett par år med hygglig skatteunderlagsutveckling så kommer ökningen att mattas av och kostnaderna öka på grund av förändringen i demografin och flyktingströmmarna den senaste tiden. Staten kompenserar detta delvis genom de så kallade välfärdsmiljarderna men det är idag oklart hur långt detta tillskott kommer att räcka.

Vår bedömning av Orsa kommuns ekonomi de närmaste två åren är förhållandevis ljus. Med tanke på de behov vi ser vad gäller tex bostäder inom äldreomsorgen så gäller det idag att ta ett samlat grepp över ekonomin över en längre tidshorisont. Rent konkret betyder det att vi inte kan utöka våra verksamheter idag eftersom vi ser att vår samlade budget behöver utökas från och med 2019, samtidigt som det är sannolikt att ökningen av skatteintäkterna avtar. Ett annat sätt att uttrycka sig är att vi måste spara i ladorna idag så de inte är tomma 2019 och framåt.

Med denna historiebeskrivning som grund bör vi nu lägga upp strategin för hur våra ekonomiska riktlinjer ska se ut och hur vi i Orsa kommun definierar god ekonomisk hushållning över tid.

Förutsättningarna i denna skrivelse grundar sig på SKL:s senaste skatteprognos från augusti 2016, (ny prognos kommer i oktober) samt att ingen förändring sker av kommunalskatten. Vidare har ingen hänsyn tagits till en eventuellt kommande regeländring vad gäller hur våra pensionsåtaganden ska redovisas.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR)

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, både på kort och lång sikt. Grundtanken bakom begreppet God ekonomisk hushållning är att varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och som de själva konsumerar.

Dessutom skall resultatnivån medge att ett utrymme för reinvesteringar vilket i praktiken innebär att det inte räcker med att kommunen klarar balanskravet, som innebär att intäkterna skall överstiga kostnaderna.

Eftersom kravet på god ekonomisk hushållning är överordnat balanskravet innebär det att resultatet bör ligga på en nivå, över tid, som reellt sett konsoliderar ekonomin.

God ekonomisk hushållning skall inte bara ses ur ett finansiellt perspektiv utan också ur ett verksamhetsperspektiv.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation ska bära sina egna kostnader. Det innebär att ingen generation ska behöva betala för det som tidigare generation förbrukat. Kommunen måste ange en ambitionsnivå för den egna finansiella ställningen och utvecklingen i form av finansiella mål.

Det verksamhetsmässiga perspektivet tar sikte på att kommunen måste bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att kunna skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta måste det finnas ett klart samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter.

Uppföljningen i delårsrapporter och årsredovisningar syftar till att identifiera hur väl kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål

Enligt kommunallagen ska kommunen i samband med budgeten ange finansiella mål för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk

hushållning. De finansiella målen ska ange de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den kommunala verksamheten utifrån respektive kommuns ekonomiska situation. Vidare ska de finansiella målen ange en ambitionsnivå för kommunens finansiella utveckling och ställning.

De finansiella målen ska följas upp i delårsrapport och i årsredovisning. Kommunens revisorer ska göra en bedömning om resultatet i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med beslutade finansiella mål.

För att ha en god ekonomisk hushållning bör kommunen, enligt ovan, se längre än nästa budget – och planperiod som är tre år. De finansiella målen kan naturligtvis förändras om förutsättningarna förändras men de bör ligga fast så länge det är möjligt utan att den menligt påverkar satta verksamhetsmål. Förslagsvis gäller de finansiella målen en period om 5 år inklusive innevarande år.

Exempel på frågor som vi bör ställa oss

Hur ser de demografiska förutsättningarna och andra omvärldsfaktorer ut framöver?

Hur påverkar det kostnader och intäkter?

Hur ser den finansiella ställningen ut?

Bör den finansiella ställningen förbättras?

Vilka resultatnivåer behövs för att nå detta?

Vad får nivåerna för konsekvenser för omfattning och finansiering av investeringar?

Hur kan RUR användas i den långsiktiga planeringen?

Hur bör vi ta hänsyn till den nya kommunala redovisningslagen som sannolikt träder i kraft 2018. (soliditet, resultatnivå, kortfristiga placeringar)?

Dessa frågor har tidigare diskuterats på utskottet för strategi och utveckling då det också redovisades utförliga kommentarer från ekonomichefen.

Kortfattat redovisas här diskussionen i utskottet.

Förändringen i demografin (vi blir allt fler äldre i kommunen) innebär på sikt ökade kostnader som endast delvis kompenseras genom höjda statsbidrag, vilket innebär att nettokostnaden ökar. Vår finansiella ställning i kommunen har blivit bättre de senaste åren men är ännu inte bra och den behöver förbättras för att skapa ett manöverutrymme för framtiden. För att klara den investering i äldreboende som diskuteras är det främst viktigt att

styrelse, utskott och nämnder inte utökar sina verksamheter för mycket om vi ska klara framtida vikande skatteintäkter samtidigt som en ombyggnad av äldreboende leder till ökade hyreskostnader. Eftersom merparten av våra verksamhetsfastigheter numera ligger i dotterbolaget Orsa Lokaler AB så är det där en eventuell investering i äldreboende sker och därför bör hänsyn tas även till detta bolags finansiella ställning. En återföring från Resultatutjämningsreserven (RUR) kan användas vid tider när skatteintäkterna sviktar. Även om lokala riktlinjer kan tillämpas så är lagen "återhållsam" och tar fasta på intäkterna vilket gör att nyttan av en reserv inte kan utnyttjas vid tillfälliga kostnadsökningar enligt den diskussion som fördes på utskottet.

Förslag, kommunen

Soliditeten (inklusive samtliga pensionsåtaganden) ska öka varje år för perioden.

Resultatet skall under en femårsperiod (inklusive innevarande år) i genomsnitt uppgå till minst 1,75% av skatteintäkterna. (med skatteintäkter avses även generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning)

Likviditet och lån

Kommunen ska klara sina investeringar utan att ta upp nya lån (merparten av investeringarna sker i verksamheter som numera placerats i koncernbolagen).

Verksamhetsmål

Kommunallagen innehåller också krav på att resurserna i verksamheterna används till rätt saker och att de nyttjas på ett effektivt sätt. Kommunerna ska därför ange mål och riktlinjer för verksamheterna som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Verksamhetsmålen ska utvärderas och följas upp i delårsrapport och årsredovisning. För att uppföljning av målen ska kunna utföras på ett tillfredsställande sätt är det viktigt att de är tydligt formulerade och att de är mätbara. Dessa kan formuleras i övergripande mål och detaljerade mål.

Arbetet med verksamhetsmålen pågår. När dessa är klara bör det tydliggöras hur dessa är av betydelse för god ekonomisk hushållning i kommunen.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Från och med 2013 är det enligt kommunallagen möjligt att under vissa angivna förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat till en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Den skulle alltså under vissa förutsättningar kunna täcka ett eventuellt framtida underskott i en lågkonjunktur.

Syftet med RUR är att kommunen ska kunna bygga upp en reserv i goda tider som kan användas under år med svag skatteunderlagsutveckling.

RUR kan skapa större stabilitet för de kommunala verksamheterna genom att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget.

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. De närmare kriterierna bör beslutas på lokal nivå. Beslut om att använda medel från RUR i samband med budget och årsredovisning kommer endast att kunna underkastas en begränsad laglighetsprövning.

I praktiken är det svårt att definiera hur en konjunkturcykel ser ut (både på förhand och i efterhand).

Enligt förarbetena kan en prognos av den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, användas som riktvärde för när uttag ska få göras ur RUR. Om prognosen understiger genomsnittet får reserven användas. Enligt propositionen bör en disponering budgeteras om prognosen under budgetarbetet understiger det tioåriga genomsnittet (och man har för avsikt att disponera RUR). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka negativa resultat, dvs så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll.

Eftersom reglerna för hur vi får använda oss av resultatutjämningsreserven är strikta och vi inte kan använda oss av den vid tillfälliga kostnadsökningar bör vi inte bygga upp en alltför stor reserv. Lokala riktlinjer kan upprättas men de ska i så fall inriktas mot skatteintäkterna.

Reservering till och disponering ur RUR

Kommunallagen reglerar hur stor den maximala avsättningen till RUR får vara utifrån årets resultat efter balanskravsjusteringar. Respektive kommun ska dock göra en egen bedömning av vad som är ett rimligt gränsvärde för att få reservera medel till RUR utifrån resultatkrav och finansiella mål.

Detta för att i första hand långsiktigt konsolidera den kommunala ekonomin och därefter reservera till RUR.

Förslag

Riktlinjerna följer förarbetenas förslag om hur medel får utjämna intäkter över en konjunkturcykel, men med tillägget att vi även får använda reserven vid större förändringar i utjämningsbidragen. (det har funnits år då vi fått stora förändringar på lagändringar men även på grund av demografiska förändringar som slagit hårt på kostnadsutjämnningen och som kan vara svåra att parera kortsiktigt)

Vi sätter av högst 15 mkr till resultatutjämningsreserven vilket bör räcka. Årlig avsättning görs med resultatet som överstiger 2% av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Med liggande prognoser och förslag till budget och plan bör då resultatutjämningsreserven vara fylld vid utgången av 2018.

Om vi förbättrar vår finansiella ställning rejält framöver så kommer det så småningom ändå finnas en möjlighet att ett enskilt år ha ett negativt resultat och ändå leva upp till begreppet god ekonomisk hushållning och klara balanskravsreglerna.

Bolagen

Tillsammans är bolagen (men då OLAB och OBAB) inne på sitt fjärde år med mycket goda resultat / invånare jämfört med kommunsverige i övrigt.

Orsa Lokaler (OLAB)

Orsa Lokaler (OLAB) har i senaste bokslutet en soliditet om 4,9 % och detta efter några år med goda resultat som ändå förbättrat soliditeten. Skulle en ombyggnad av äldreboende komma till stånd så kommer soliditeten minska igen. Bolaget är direktägt till 100 % av Orsa kommun vilket bl a innebär att kommunen kan "hjälpa till" om bolaget vid något tillfälle skulle behöva mer medel.

Bolagets aktiekapital uppgår till 5 mkr och resultatkravet skulle kunna sättas utifrån utgångspunkten om satsat kapital.

Förslag

Orsa Lokaler AB skall årligen ha ett resultat efter finansnetto om minst 200 tkr vilket motsvarar 4 % av satsat kapital.

Att kravet inte sätts högre i jämförelse med den betydligt högre resultatnivån bolaget haft de senaste åren beror delvis på det, för tillfället,

mycket låga ränteläget och på handlingsfriheten som gäller med nuvarande ägarform.

Vi en eventuell kommande ombyggnad av äldreboende kan en diskussion i framtiden uppkomma om ett eventuellt behov av aktieägartillskott.

Orsabostäder AB (OBAB)

Bolaget har i det senaste årsbokslutet en soliditet om 29,5 % vilket är bra. Enligt de ägardirektiv kommunen har för bolaget ska bolaget sträva efter att ha en soliditet om lägst 20 %.

Enligt direktiven ska också fullmäktige årligen fastställa avkastnings- och utdelningskrav på bolaget.

Förslag

Direktavkastningen (rörelseresultatet före avskrivningar / justerat eget kapital) sätts till 5% . Se bilaga.

Justerat eget kapital definierat som eget kapital med hänsyn till att fastigheterna värderas till taxeringsvärdet / 0,75%.

Orsa Vatten och Avfall AB

Förslag

Bolaget skall över tid generera ett positivt resultat så att inte det egna kapitalet urholkas.

Övrigt

Vår "likviditetsreserv" på ca 27 mkr som har placerats i värdepapper skall användas till framtida ökad likviditetsbelastning för pensionsutbetalningar. Enligt ny långtidsprognos från KPA ökar kostnaderna inte lika snabbt som tidigare befarat men inte heller likviditetsbelastningen. Detta beror till stor del på bolagiseringen och de åtgärder som gjorts vad gäller pensionerna sedan 2010.

Den nya redovisningslagen som sannolikt införs 2018 kommer enligt KPA innebära att kostnaderna minskar med mellan 0,5-2,0 mkr årligen mellan åren 2018-2021 och därefter är minskningen ca 4-5 mkr årligen jämfört med dagens redovisningsmetod. Likviditetsbelastningen är dock densamma oavsett redovisningsmetod, vilket innebär att "allt annat lika" så bör det budgeterade resultatet ökas med kostnadsminskningen för att klara

likviditeten. Här kan vi utnyttja vår likviditetsreserv för att ändå kunna budgetera ett något lägre resultat om det skulle behövas.

Vad ser vi för möjligheter och risker de kommande åren

Ökande befolkning leder till högre skatteintäkter men också till ökade kostnader. Vi ser t e x att andelen äldre ökar i kommunen över tid.

Enligt tillgängliga prognoser kommer ökningen av skatteintäkterna i Sverige bromsa in om ett par år, samtidigt överförs försörjningsansvaret för våra nyanlända på sikt alltmer från staten till kommunerna.

Räntor och inflation stiger på sikt från en idag mycket låg nivå.

Investeringsbehoven är generellt sett stora i kommunerna kommande år och även i Orsa finns planer på större investeringar om några år.

Sannolikt kommer det en ny kommunal redovisningslag fr o m 2018 vilket kommer innebära en viss minskning av pensionskostnaderna.

Likviditetsmässigt är det dock inga förändringar.

KPA "varnar" dock för att även livslängdsantagandena kan komma behövas ses över inom en snar framtid. Förlängd förväntad livslängd leder till ökade pensionskostnader.

Bredbandsutbyggnaden som under många år kostat i både investeringsmedel och driftredovisningen kommer sannolikt inom några år generera intäkter som överstiger kostnaderna.

Sammanfattning förslag

De ekonomiska riktlinjerna i Orsa kommun ska grunda sig på god ekonomisk hushållning över tid. I begreppet innefattas både finansiella mål och verksamhetsmål. I riktlinjerna ingår även möjligheten att använda en Resultatutjämningsreserv som kan användas för att täcka underskott vid en eventuell framtida lågkonjunktur.

Resultatutjämningsreserv

Årlig avsättning sker med resultat som överstiger 2 % av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Resultatutjämningsreserven skall maximalt uppgå till ett belopp om 15 mkr.

Medel ur resultatutjämningsreserven får disponeras om det årliga underliggande skatteunderlaget för riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren.

Oaktat vad som sagts ovan får även medel disponeras om det uppstår större negativa förändringar i utjämningsbidragen för kommunen.

Disponering ur resultatutjämningsreserven får endast ske för att täcka negativa resultat.

Kommunen, finansiella mål

De finansiella målen ska ses över en period om minst 5 år inklusive innevarande år.

Soliditeten, inklusive samtliga pensionsåtaganden, skall varje år öka för perioden

Resultatet ska under perioden i genomsnitt uppgå till minst 1,75 % av skatteintäkterna. (Med skatteintäkter avses summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning)

Kommunen ska klara sina investeringar utan att ta upp nya lån.

Koncernbolagen

Orsabostäder AB

Bolaget har i det senaste årsbokslutet en soliditet om 29,5 % vilket är bra. Enligt de ägardirektiv kommunen har för bolaget ska bolaget sträva efter att ha en soliditet om lägst 20 %.

Enligt direktiven ska också fullmäktige årligen fastställa de avkastnings- och utdelningskrav på bolaget.

Direktavkastningen (rörelseresultatet före avskrivningar / justerat eget kapital) skall under perioden uppgå till minst 5% .

Justerat eget kapital definierat som eget kapital med hänsyn till att fastigheterna värderas till taxeringsvärdet / 0,75%.

För närvarande har vi inget utdelningskrav på bolaget

Orsa Lokaler AB

Bolaget skall årligen ha ett resultat efter finansnetto om minst 200 tkr vilket motsvarar 4 % av satsat kapital.

Orsa Vatten och Avfall AB

Bolaget skall över tid generera ett positivt resultat så att inte det egna kapitalet urholkas.

Beslutsunderlag

Bilaga - Avkastning Orsa Bostäder

Förslag till beslut

Utskottet för strategi och utveckling föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige följande:

Kommunen

Årlig avsättning till resultatutjämningsreserv skall ske med resultat som överstiger 2 % av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning till dess reserven uppgår till 15 mkr.

Resultatutjämningsreserven ska uppgå till maximalt 15 mkr.

Medel ur resultatutjämningsreserven får disponeras om det årliga underliggande skatteunderlaget för riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren.

Oaktat vad som sagts ovan får även medel disponeras om det uppstår större negativa förändringar i utjämningsbidragen för kommunen.

Disponering ur resultatutjämningsreserven får endast ske för att täcka negativa resultat.

De finansiella målen ska ses över en period om minst 5 år inklusive innevarande år.

Kommunens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden, skall varje år öka för perioden.

Kommunens resultat ska under perioden i genomsnitt uppgå till minst 1,75 % av skatteintäkterna. (Med skatteintäkter avses summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning).

Kommunen ska klara sina investeringar utan att ta upp nya lån.

Då verksamhetsmålen är klara ska dessa tydligare inarbetas i de ekonomiska riktlinjerna om god ekonomisk hushållning.

Bolagen

Orsabostäder AB:s direktavkastning (rörelseresultatet före avskrivningar / justerat eget kapital) skall under perioden uppgå till minst 5% .

För närvarande har vi inget utdelningskrav på Orsabostäder AB.

Orsa Lokaler AB skall årligen ha ett resultat efter finansnetto om minst 200 tkr vilket motsvarar 4 % av satsat kapital.

Orsa Vatten och Avfall AB skall över tid generera ett positivt resultat så att inte det egna kapitalet urholkas.

Sändlista

Kommunfullmäktige

Johan Hult
Ekonomichef

Dnr 2016-000267-A01

Yttrande över motion om solenergi

Beslut

Miljönämnden beslutar att bifalla (ställa sig positiv) till motionen att att kommunen utreder förutsättningarna för:

- Att på någon av kommunens befintliga byggnader installera solceller.
- Att utredningen även omfattar ny- eller ombyggnation av skolor, förskolor eller andra kommunala byggnader.

Bakgrund

Miljöpartiet de gröna har lämnat in en motion till kommunfullmäktige i Orsa om att de föreslår att kommunen utreder förutsättningarna för:

- Att på någon av kommunens befintliga byggnader installera solceller.
- Att utredningen även omfattar ny- eller ombyggnation av skolor, förskolor eller andra kommunala byggnader.

Syftet med motionen är att med hjälp av solceller erhålla en miljövänlig elförsörjning, minska energikostnader och därmed bidra till hållbar utveckling.

Motivering

På två timmar tar jorden emot lika mycket energi från solen som hela världens befolkning använder under ett år. Solenergin är en förnyelsebar energikälla och det gäller att hitta sätt att använda solenergin. Det är en investeringskostnad men kostnaden för energin är gratis.

Lagen om kommunal energiplanering från 1977 innebär att alla kommuner ska ha en aktuell energiplan, som anger inriktning och strategier för energianvändningen i kommunen. Orsa kommun har 2011 antagit en energiplan som sträckte sig över 2011-2014 och i den står att planen ska revideras senast 2014 vilket inte har skett. I den energiplan som togs fram 2011 finns specificerat om solenergi och även vilka som är ansvariga. Tyvärr har planen inte följts upp och inte heller reviderats men eftersom den är tagen i kommunfullmäktige så får man utgå från att det är en politisk vilja att de åtgärder man beslutat är den ambition man har.

I Orsa kommuns energiplan (2011-2014) anges följande:

Solenergi, solvärme eller solel, ska installeras på kommunägda byggnader under planperioden.

A2 Övergång till förnybar energi i kommunägda byggnader

Leder till delmål: 9-11 (även 2-5)

Vad ska göras: Insatser för att helt ta bort beroendet av ändliga energislag genom att lösningar med förnybar energi – vind, bioenergi, sol m.fl. – utvecklas. Prioriterade insatser under perioden är:

a) Möjligheterna att installera solenergisystem i kommunägda byggnader eller liknande, t.ex. simbassänger, undersöks, och även sol i kombination med andra energislag.

b) Elupphandling omfattar krav på elproduktionen.

Tid för genomförande: Fortlöpande

Ansvariga: Orsabostäder, Orsa lokaler, tekniska utskottet, ekonomichef

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Nationella mål för energieffektivisering

Att effektivisera användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimat, miljö och hälsa. Energieffektivisering kan även bidra till ökad konkurrenskraft för svenskt näringsliv och en tryggare energiförsörjning.

Riksdagen beslutade 2009 om två mål för effektivare energianvändning, ett till 2020 och ett till 2016. Målet till 2020 uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet om 20 procent mellan 2008 och 2020. Regeringen har även som mål att bli ett av världens första fossilfria länder.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Annika Persson 2016-07-29

Sändlista

Kommunstyrelsen Orsa

Justerandes sign

Utdragsbesyrkande

Svar på motion om solenergi

Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB är bekanta med tekniken och bevakar frågan fortlöpande i våra projekt.

I samband med ombyggnad och nyproduktion av bostäder och lokaler är energiförsörjningsfrågan en viktig parameter som vi alltid sätter en hög nivå på.

Varje enskilt projekt av dIgnitet genomlyses avseende energiförsörjningen och om alternativa energikällor kan användas på ett effektivt sätt för fastigheten och bolagen.

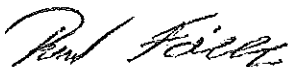
Den ekonomiska och teoretiska aspekten skall övervägas i varje enskilt fall.

Vi har idag inga konkreta projekt där vi har för avsikt att överväga installation av solenergi. Elmarknadspriserna är idag på historiskt låga nivåer. Detta bidrar inte i nu läget till att investeringar i solenergi blir gynnsamma.

Vi kommer fortsätta att arbeta vidare med att undersöka om det finns möjligheter till att installera solenergi på våra befintliga objekt.

Båda bolagen har idag elavtal där vi köper ursprungsmärkt el. På så sätt har vi möjlighet att påverka vilken energikälla vi vill använda oss av ur ett bra miljöperspektiv.

Orsa den 13 september 2016

Roland Fällby

VD Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB

Motion till Orsa kommunfullmäktige

ORSA KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN
2015-06-16
OU KS 2015/00192, 225

MOTION OM SOLENERGI

Hållbar utveckling bör vara ett ledmotiv inom alla områden i kommunen.

Den politiska majoriteten i Orsa har fattat ett gemensamt beslut att miljöfrågorna skall genomsyra allt beslutsfattande genom att särskilt belysas i alla viktiga beslutsunderlag.

Det finns stora möjligheter att liksom andra kommuner, t ex Jönköping och Karlstad, förse kommunala fastigheter med solenergi.

Miljöpartiet de gröna i Orsa föreslår därför att kommunen utreder förutsättningarna för:

att på någon av kommunens befintliga byggnader **installera solceller**

att utredningen även omfattar ny- eller ombyggnation av skolor, förskolor eller andra kommunala byggnader.

Syftet med motionen är: att med hjälp av solceller erhålla en miljövänlig elförsörjning, minskade energikostnader och därmed bidra till hållbar utveckling.

Miljöpartiet de gröna 2015-06-15

Jan Segerstedt

Kommunledningskontoret
Camilla Staberg

Kommunstyrelsen

Utbetalning av partistöd 2017

Sammanfattning av ärendet

Nya regler för kommunalt partistöd har trätt i kraft den 1 februari 2014 och reglerna tillämpas från och med mandatperioden 2015-2018. Lagändringen innebär att kommunfullmäktige tar beslut om utbetalning av partistöd varje år, att partierna ska redovisa hur de använt partistödet samt att redovisningen ska granskas av en person som utses av partiet.

Processen för utbetalning av partistöd är följande:

1. Partiet lämnar en redovisning och granskningsintyg senast den 30/6. Redovisningen avser föregående kalenderår.
2. KS och KF tar beslut om utbetalning för nästkommande år under hösten. Om partiet inte lämnat redovisning och granskningsintyg uteblir partistödet.
3. Partiet fyller i rekvisitionen för partistöd och utbetalning sker i början på året.

Orsa kommunfullmäktige antog regler för partistöd (2014-12-15, § 59) med bestämmelser om bland annat krav på redovisning, uteblivet stöd vid "tomma stolar" i fullmäktige och partistödets storlek.

Partistödet består av ett grundstöd om 19 000 kr/parti/år samt ett mandatstöd om 8 000 kr/mandat/år från andra mandatet.

Det innebär följande stöd för partierna i Orsa:

Parti	Totalt partistöd, kr
Centerpartiet	107 000
Socialdemokraterna	75 000
Sverigedemokraterna	51 000
Vänsterpartiet	27 000
Liberalerna	19 000
Kristdemokraterna	19 000
Moderata samlingspartiet	19 000
Miljöpartiet	19 000
Summa	336 000

Partistöd får enbart ges till ett parti som är en juridisk person och till de som är representerade i fullmäktige. I kommunkansliets handläggning av ärendet ingår att kontrollera att föreskrivna formkrav är uppfyllda som t ex fördelning av stödet till bemannade platser i fullmäktige. Samtliga platser är bemannade i Orsa kommunfullmäktige per den 30 september 2016. Om ett parti har "tomma stolar" vid det slutliga beslutet om utbetalning för 2017 reduceras partistödet enligt reglerna.

Samtliga partier har lämnat in en skriftlig redovisning över hur partiet använt stödet under föregående år. Kommande redovisningar bör även innehålla eventuellt sparade medel från tidigare år som man har använt. Detta gäller inte för redovisningen av 2015 eftersom redovisningsbestämmelserna först är gällande för nuvarande mandatperiod.

Granskningsintyg har lämnats av en särskild granskare som har utsetts av respektive parti. Granskningen går ut på att redovisningen ska ge en rättvisande bild av hur stödet har använts.

Beslutsunderlag

Regler för partistöd (antagna av KF, § 59 2014-12-15)

Redovisningar av partistöd

Förslag till beslut

Utskottet för strategi och utveckling föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att utbetala partistöd för 2017 i enlighet med antagna regler för partistöd.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Ann-Therese Albertsson
Kommunchef

Beslut (6.)

Kommunledningskontoret
Camilla Staberg

Kommunstyrelsen

Reviderad delegationsordning 2016

Sammanfattning av ärendet

Delegationsordningen behöver revideras efter organisationsförändringen av kommunstyrelsens verksamheter. Det flesta ändringarna är redaktionella och i enlighet med kommunstyrelsens beslut om ny organisation. Dessa ändringar gäller från den 1 augusti då den nya organisationen trädde i kraft.

Ett förslag till förändring, som inte härrör till den nya organisationen, är delegationen av föreningsbidrag. I nuläget tar utskottet för strategi och utveckling beslut om bidrag till föreningar efter att ärendet har beretts av de andra utskotten. Detta regleras dels i delegationsordningen och dels i policyn för föreningsbidrag.

Förslaget är att kommunstyrelsen tar det slutliga beslutet och att ärendet endast bereds av utskottet för samhälle. Motiveringen till ändringen är att ärendet lämpligen hör till verksamhetsområde samhälle som bland annat har ansvar för kultur och fritid. Totalt brukar ca 560 000 kr avsättas per år till föreningsbidrag. Bidragen är en betydande del för att ha ett aktivt föreningsliv i kommunen. Det kan därför vara en idé att kommunstyrelsen tar det slutliga beslutet efter en väl genomförd beredning i utskottet.

Om förslaget bifalles föranleder det en ändring i policyn för föreningsbidrag.

Alla ändringar är gulmarkerade i förslaget till reviderad delegationsordning.

Beslutsunderlag

Förslag till delegationsordning för Utskott för service och utveckling.

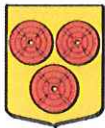
Förslag till beslut

Utskottet för strategi och utveckling föreslår kommunstyrelsen att anta den reviderade delegationsordningen att gälla från den 1 november 2016.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Ann-Therese Albertsson
Kommunchef

Beslut (7)

Kommunledningskontoret
Joakim Larsson

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande angående ombyggnad av Lillåhem och Gamla biblioteket

Sammanfattning av ärendet

Ärendet gäller huruvida kommunen ska besluta om ombyggnad av Lillåhem enligt något av de förslag som underlagen visar. Projektet skulle också innebära ombyggnation av Gamla biblioteket för att rymma den förskola som idag rymms inom Lillåhem.

Ombyggnationen skulle ge förbättrad arbetsmiljö för personal och förbättrade trivsel och säkerhet för brukare. Ombyggnationen skulle också ge fyra nya platser inom Lillåhem, vilket delvis skulle möta den långsiktigt ökande efterfrågan på särskilt boende.

Investeringen för ombyggnadsprojektet är uppskattad till 75,5Mkr-81.6Mkr beroende på vilket ombyggnadsalternativ som väljs. Detta skulle enligt OLAB ge en hyreshöjning för kommunen om 6-8% (ca 4,5- 6,5Mkr). Båda ombyggnadsförslagen medför dock ytterligare ekonomiska konsekvenser som inte är utredda eller kalkylerade.

Ett ytterligare förslag om nybyggnation av helt nytt särskilt boende om >100Mkr är inte närmare utrett.

Yttrande

De tre huvudmotiven för ombyggnad av Lillåhem är arbetsmiljöskäl, förbättrad upplevelse för brukare och behovet av att möta framtida ökad efterfrågan på omsorg. Sedan hösten 2015 har nya beslutsunderlag tagits fram, bland annat underlag från Mondo arkitekter, med två ombyggnadsalternativ (A och B). Underlagen visar att dagens behov inom särskilt boende är väsentligt annorlunda mot den tid då Lillåhem byggdes (1960-70-tal). Detta gäller både ur personal- och arbetsmiljöperspektiv som ur brukarperspektiv där underlagen tagit upp att dagens brukare är äldre och mer vårdkrävande.

Kommunens övergripande mål för omsorgen är att *personer som får insatser inom socialtjänsten ska känna sig trygga och nöjda med det bemötande och den vård och omsorg som ges*, vilket mäts i Socialstyrelsens årliga bedömning. Målet för särskilda omsorgen är att 90% skall känna sig trygga (2015: 90%) och att 50% ska ange svarsalternativet *mycket* på de tre frågor som rör nöjd med bemötande, förtroende för personalen och trygghet. (2015: 37%).

Till underlagen finns också demografiska prognoser som visar en markant ökning om 3-5% per år för antalet äldre (80 år och äldre) från år 2022 och framåt.

Antalet platser på Lillåhem är i dagsläget 44 st. Idag används en del av Lillåhem till förskola och ombyggnadsförslagen innebär att denna verksamhet flyttas till Gamla biblioteket, som byggs om för det nya ändamålet.

Båda ombyggnadsalternativen (A och B) ger fyra ytterligare platser vilket skulle kunna möta efterfrågan på vårdplatser för de sex-sju närmaste åren, men inte på längre sikt eftersom efterfrågan enligt prognoserna fortsätter växa efter 2023.

Båda ombyggnadsalternativen ger ökade ytor och förbättrad arbetsmiljö för

personalen.

Både A och B ger samma förbättring för lägenheterna, vilket innebär bl. a. förbättrade utblickar från sängplatser och säkrare passage mellan säng och hygienrum/toalett.

Den avgörande skillnaden mellan ombyggnadsförslag A och B gäller maten, måltidsmiljön och kosthanteringen.

Förslag A innebär en fortsättning på nuvarande storköklösning och centralisering av kosthantering. Ombyggnadsförslag A är kalkylerat till totalt ca 75,5Mkr. I denna kalkyl saknas nödvändig renovering av befintligt storkök, vilket enligt OLAB kan uppskattas till ca 11-12Mkr (40tkr/kvm). Förslag A innebär ingen förbättrad måltidsupplevelse för brukaren.

Förslag B innebär decentraliserade avdelningskök vilket skulle ge ytterligare positiva effekter i form av förbättrad kost och måltidsupplevelse, men också fördelen med självförsörjande enheter vid sjukdomar/epidemier.

Förslag B är kalkylerat till 81,6Mkr. Detta förslag innebär en väsentligt förändrad kostlogistik som också påverkar andra verksamheter som får sin mat från storköket: Orsagården och hemtjänsten och den planerade förskolan i gamla biblioteket.

De organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna för denna förändrade kostlogistik är inte utredd eller kalkylerad.

Således visar inte underlagen och kalkylerna för varken A eller B helhetsbilden av de kostnader som respektive ombyggnadsalternativ medför.

Hyresökningen för kommunen kan enligt OLAB beräknas till 6-8% av investeringskostnaden vilket enligt OLAB skulle ge en hyreshöjning för kommunen på 6-8% (ca 4,5- 6,5Mkr) exklusive outhyrt extrakostnader.

Underlaget från Mondo nämner också alternativet att bygga ett helt nytt särskilt boende. Detta alternativ är dock inte fullständigt utrett. Den kalkyl om 100Mkr som visas inkluderar inte storkök och hanteringen av nuvarande Lillåhem.

Beslutsunderlag

Bilagor, 2016-10-04.

Förslag till beslut

Utskottet för strategi och utveckling föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta om följande:

- Orsa kommun ska genomföra ombyggnad av Lillåhem och Gamla biblioteket.
- Kommunstyrelsen ska besluta om vilket ombyggnadsalternativ (A eller B) som skall väljas.
- En styrgrupp och en arbetsgrupp tillsätts, med bred förankring från berörda parter.

Sändlista

Kommunfullmäktige

Ann-Therese Albertsson
Kommunchef

LILLÅHEM

Särskilt Boende i Orsa

Orsa Kommun

REMISSUNDERLAG
2016-06-30

INNEHÅLL

INLEDNING.....	3
BAKGRUNDSFAKTA.....	4
MÅLGRUPP.....	5
ORSAKER TILL FÖRÄNDRINGSBEHOV.....	6
FÖRÄNDRINGSMÅL.....	7
FUNKTIONER OCH SAMBAND.....	8
TILLGÅNGLIGHET, TRYGGHET OCH SÄKERHET.....	10
KVALITET OCH TEKNIK.....	11
LAGAR OCH REKOMMENDATIONER.....	12
FÖRSLAG.....	13

Observera att dokumentet kräver färgutskrift för full läsbarhet. Utskriftsformat är A4. Observera även att vissa bilder spänner över två sidor och ska läsas, digitalt såväl som fysiskt, tillsammans. Skriv gärna ut dubbelsidigt.

Källförteckning

INLEDNING

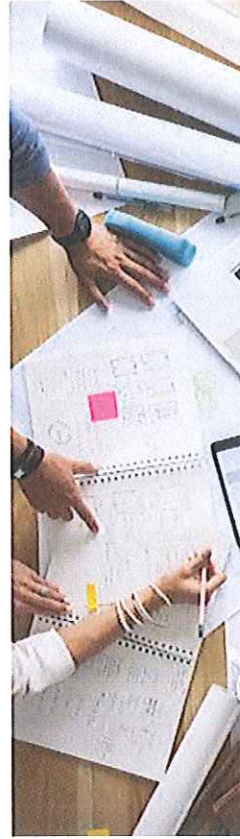
Dokumentet du har i din hand är ett remissunderlag för kommande förslagshandling för Orsas särskilde boende Lillåhem.

Projektet kring Lillåhem startade under hösten 2015 och uppkom genom personalens behov av mer ändamålsenliga lokaler som stödjer dagens sätt att arbeta. Syftet med projektet var därför ursprungligen att skapa mer funktionella och ändamålsenliga lokaler för personalen. Tidigt i processen valde man att zooma ut perspektivet och se på det särskilda boendet som helhet, vilka vistas i byggnaden? hur ser en vanlig dag ut? vilka behov finns det och vilka värden får inte glömmas bort? hur ser dagens särskilda boenden ut i Sverige och vad säger den ledande forskningen och regelverken?

I projektets inledande samtal var en ombyggnation av enbart avdelningarna det primära uppdraget. När ramarna för Lillåhems och Orsa kommuns tankar kring om vilken typ av omvårdnad de vill kunna erbjuda sina äldre på kommunens särskilda boenden skulle fastställas, stod det klart att hela Lillåhem behövdes ses över som en helhet och att god omvårdnad för hyresgästerna (vidare i dokumentet benämnda som brukare) skulle stå i fokus. Sambandet mellan personalens välmående och arbetsmiljö har en direkt koppling till brukarnas hälsa och välmående. Således fastställdes projektets syfte till att skapa mer funktionella och ändamålsenliga lokaler för personal såväl som brukare. Brukarna är målgruppen.

Till grund för projektet ligger således lagkrav och regelverk, rekommendationer och riktlinjer, intressorganisationers informationsmaterial, referensprojekt och nationella äldreboendeforum. Den befintliga verksamheten på Lillåhem har fått löpande information om projektets framfart och har fått ta del av tankar på hur en om- eller nybyggnation kan påverka dem. I regel kräver en helgreppsförändring av den här storleken en omorganisation då en byggnad som kommer att uppfylla dagens moderna behov inte bara kommer att underlätta för personalen att utföra sina arbetsuppgifter, utan även kommer medföra en förändring av deras sätt att arbeta.

Detta dokument redovisar två olika ombyggnadsförslag av befintlig byggnad samt ett nybyggnadsalternativ. Kalkyler har tagits fram på alla tre förslagen.

BAKGRUNDSFAKTA

Lillåhem i Orsa kommun byggdes under 1960-70-talet som äldreboende. Byggnaden uppfördes efter de behov de äldre i samhället hade vid denna tid. Nu 50-60 år senare ser både målgrupp, krav och behov annorlunda ut. Byggnaden har även förändrats och byggts till under åren och det särskilda boendet är idag en av flera olika verksamheter som huserar i byggnaderna.

De första brukarna på boendet var både piggarer och yngre än vad dagens brukare är. För att få en plats idag på ett särskilt boende måste personen i fråga göra en ansökning till kommunen. Oftast är personen då närmare 80 år och har ett vårdbehov som inte längre kan tillgodose av hemtjänsten. Därmed har brukaren vanligen redan haft kontakt med vården under en längre tid. Begreppet multisjuk används ofta i detta sammanhang då personerna på ett särskilt boende ofta har en- eller flera sjukdomar på grund av ålderdom och många har även svårigheter att röra sig. Boendet ger därför vård dygnet runt och är således även en dygnet-runt-arbetsplats.

Vissa särskilda boenden är speciellt anpassade för personer med demenssjukdom, detta är idag inte ett sådant, däremot finns det brukare i tidigt demensstadium som väntar på förflyttning till demensboende.

Lillåhem består idag av en huvudbyggnad från 1960-70-talet som är sammankopplad med ytterliggare två byggnader som byggdes år 1993. Byggnaderna är i ett våningsplan med installationsvind och delvis källare. Totalytan är cirka 5900 m², varav det särskilda boendet utgör ca 3900 m². Sedan byggåren har flertalet ombyggnationer gjorts på huvudbyggnaden av varierande storlek. 1978 byggdes ett storkök. 1993 gjordes stora om- och tillbyggnader på huvudbygganden och det tillkom ett nytt fläktrum för storköket. År 2003 brann den västligaste avdelningen ner och byggdes tillbaka enligt ursprungsritningarna och stod återigen färdig år 2004. Någonstans mellan 1993 och 2003 byggdes huvudbyggnaden till med en flygel som idag inrymmer en förskola. Förskolans planlösning påminner mycket om en äldreomsorgsavdelnings, men har aldrig brukats till det. I övrigt har det gjorts flera mindre löpande ombyggnationer av huvudbygganden allt eftersom verksamheternas behov har krävt det.

Funktionerna i källarplanet är tvätteri, personalomklädningsrum, förrådsytor, och drifttrum. Huvudbyggnaden inrymmer fyra verksamheter; storkök, hemtjänst, särskilt boende och förskola. De två sammankopplade byggnaderna är trygghetsboenden. Verksamheten för det särskilda boendet är uppdelat på fem avdelningar: Ångsklockan, Violen, Gullivnan, Prästragen och Näckrosen. 44 stycken brukare bor idag på Lillåhems särskilda boende och personalen uppgår till ca 40 personer.

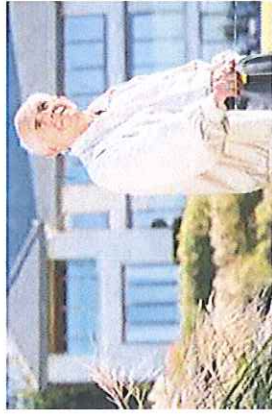

Bildkälla: Google Earth

MÅLGRUPP DEN FJÄRDE ÄLDERN

Uttrycket den fjärde åldern ingår i den brittiske sociologen Peter Lasletts uppdelning av nutidsmänniskans livsförlopp i olika faser (Laslett, 1987).

- Den första åldern – uppväxten som präglas av beroende av andra, skola och utbildning, att bli vuxen.
- Den fjärde åldern som är den del av pensionärsstillvaron som präglas av en arbetsfri ekonomisk grundtrygghet utan nämnvärda begränsningar av aktiviteter på grund av ohälsa och funktionsnedsättning.
- Den andra åldern som präglas av arbetsliv, oberoende, socialt och familjemässigt ansvar.
- Den tredje åldern då sjukdomar och funktionsnedsättningar sätter gränser för vad man kan göra och orka med. Man blir återigen beroende av andra.

Bildkälla: Getty Images

Nästan 89 000 personer bor på särskilt boende och medelåldern är ca 90 år (2013-års uppgifter). Den höga åldern kräver mycket vila inte minst för de med somatiska och kognitiva problem. Många personer väljer ensamheten i sitt rum för man helt enkelt inte orkar något annat. Men de många ensamma timmarna kan innebära en passiv vistelse som kan betöva en äldre individ de förmågor hon eller han har. Man behöver stimulans och något meningsfullt att göra även om man inte kan delta i gemensamma aktiviteter. Ett gemensamt boende kan stimulera en ensam och sjuk person men omvårdnaden behöver individanpassas efter personens eget tycke och tidigare liv och vanor.

"Jag kan åldras i trygghet och självbestämmande med tillgång till god vård och omsorg"
- Bättre liv för sjuka äldre, 2015, Sveriges Kommuner och Landsting

ORSAKER TILL FÖRÄNDRINGSBEHOV

När det gjordes en helhetsöversyn på huvudbyggnadens rumsanvändning så såg man att flera rum utanför avdelningarna bytt funktion från vad de ursprungligen var tänkta för. Många gemensamma aktivitets- och samlingsrum har fått stå tillbaka för verksamhetens mer akuta platsbrist-problematik inne på avdelningarna. Några exempel är: gymnastikrummet nyttjas nu som matrum till en avdelning då alla brukarna inne på en avdelning inte har fått plats att stå tillsammans, en större, modernare städcentral har installerats på bekostnad av vaktmästeriet och nya lagkrav har lett till installation av två stycken desinfektionsrum. De olika verksamheterna begränsar idag även varandra då de fått växa "åt det håll det finns ett rum ledigt". Detta gör att det idag är svårt att göra mindre ombyggnationer till förmån för det särskilda boendet utan att påverka andra verksamheters ytor.

Befintlig planlösning avdelning

ÖNSKEMÅL FRÅN VERKSAMHETEN

- Dokumentationsrum på varje avdelning, gärna med uppsyn över gemensamma delar.
- Större dagrum/ matplats där alla brukare på avdelningen kan vistas samtidigt
- Ett fritt mått på minst 80 cm fritt runt sängarna.
- Möjlighet att koppla in taklyft i alla rum.
- Möjlighet att rulla ut sängar från lägenheterna.
- Mer förrådsyta för förbrukningsmaterial på avdelningarna.
- Lägenhetsköken används sparsamt av brukarna och brandlarm utlöses då och då. Är det möjligt att köksfunktionen kan planeras om och eventuellt frigöra yta som kan användas bättre?

ÖNSKEMÅL FRÅN BESTÄLLAREN

- Ökat välmående och bättre matsituationer för brukarna.
- Individuellt utformad omvårdnad
- Bättre lokaler och teknik som stödjer personalens arbetssätt. All personal ska kunna ta paus tillsammans.

FÖRÄNDRINGSMÅL

Lillåhems särskilda boende ska erbjuda god omvårdnad i fina, funktionella lokaler med brukaren i centrum. Värdegrundande ord är trygghet, gemenskap och "det lilla extra".

För att få Lillåhems särskilda boendes befintliga lokaler att fungera enligt dagens behov och krav är det både projektgruppens och verksamhetens bedömning att hela huvudbyggnaden behöver ses över ur ett helhetsperspektiv. När det handlar om en så pass omfattande ombyggnation som kommer att krävas ska även en kalkyl på nybyggnation tas fram och hanteras som förslag. För att alla förslag ska kunna bedömas så likvärdigt som möjligt har ombyggnadsförslagen använt nybyggnadskraven som utgångspunkt. Viss dispens finns sedan att söka med hänsyn till den befintliga byggnadens fysiska begränsningar. Möjlighet till finansiellt stöd kommer även att undersökas.

FUNKTIONER OCH SAMBAND

Nedan listas de mest grundläggande funktioner och samband som eftersträvas på ett särskilda boenden idag

- Planering och rutiner ur ett smittskydds-perspektiv.
Tvåthandtering, flöden.
- Avstånd och tillgång till desinfektionsrum
Smittspridning, effektivare arbete.
- Minskade störmoment på avdelningar och i lägenheterna.
Inga genomgångsavdelningar, genomröckningsköp från korridorer.
- Förbyggande av fallrisk nattetid
Nattbelysning, kort avstånd till hygienrum.
- Säker läkemedelshantering.
Medicinskåp med elektronisklogg, apodos.
- Minskad institutionskänsla
Korta korridorer, individanpassning.
- Samverkan mellan avdelningar.
Två avdelningar bildar ett team och kan samnyttja vissa funktioner och extrapersonal/ vikarier. Skapar gemenskap.
- Teamrum.
För ansättningsmöten, dokumentation, schemalaggnig och eventuellt nattövervakning.
- Effektivare bemanningsmöjligheter.
Vissa funktioner, ex. sophantering, mat-hämtning och förrådspåfyllning, kan bemannas av servicepersonal så att avdelningspersonalen kan spendera mer tid med brukarna.
- Teknikstöd.
Nyckelfria system, positionering, handenheter, trådlöst internet.
- RWC med dusch neutralt placerad på avdelningen.
Främjar vistelse i gemensamma rum och minskar smittspridning mellan avdelningar då personal får en renhetsluss.
- Lägenhetsdörrar öppnas mot gemensamma utrymmen.
Naturligt ledas till gemensamma rummen.

Bildkälla: Okänd

- God tillgänglighet.
Inomhus och utomhus. Nivåer, kontraster, hjälpmedel, material och belysning.
- Trivsam inomhusmiljö.
Hemlik miljö, rätt klimat.
- Delaktighet i vardagsfunktioner.
Tvätta sin egen tvätt och vara delaktig i sin egen matlagning.
- Gemenskap, integritet och trygghet.
Boendet är ett hem där alla ska känna sig delaktiga. Man ska få fortsätta leva sitt liv på samma sätt som tidigare.
- Möjlighet till parboende - flexibelt.
Exempelvis förberedda håltagningar mellan alla lägenheter.
- Samtalsrum
För såväl personal- som anhörigsamtal. Placeras utanför avdelningen.
- Flexibla multifunktionella rum.
För utbildning, möten och samlingar.
- Neutral lägenhet
För brukare som behöver bo individuellt under en viss period och för anhöriga att hyra när de är på besök. Extra rumresurs.
- Utblickbarhet, grönska och tidsupplåtning
Låga fönsterbröstningar, välplacerade fönster och uteplatser, utsikt från sängliggande.
- Träningsmöjlighet
Inomhus och utomhus. Ta hand om det friska i varje person. Både fysiskt och kognitiv träning.
- Trivsam och aktivitetsfrämjande utemiljö.
För alla årstider, både att använda och att se ut över. Trädgårdsbelysning, årstidsrätter.
- Enplansbyggnad.
Det ska vara enkelt att gå till gemensamma funktioner och komma direkt ut i det fria.
- Egna uteplatser till lägenheterna
Önskvärt men har en säkerhetsaspekt.

Bildkälla: Wallpaperup

TILLGÅNGLIGHET, TRYGGHET OCH SÄKERHET

TILLGÅNGLIGHET

- Høj- sänkbar inredning*
- Stödhandtag på rätt ställen*
- Laddningsstationer för eldrivna hjälpmedel*
- Nivåfritt - inga trappor, ramper eller höga trösklar*
- Kontraster och orientering*
- Information och skyltning*
- Teleslingor*
- Taktila ledstråk*
- Förberett för taklyft i alla lägenheter*

Reservvattentank

Sprinkler

Taklyft

Mobil handenhet

TRYGGHET OCH SÄKERHET

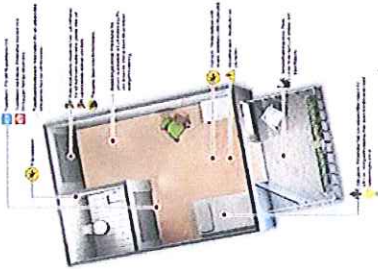
- Sprinklers*
- Reservvattentankar
- Reservkraft
- Kameror (värme, bild eller rörelse)
- Halksäkra golv*
- Tvåthandtering på avdelningen (smittskydd).*
- Proppskåp i korridor*
- Vattenavstängning*
- Patientkallelsesystem
- Tysta larm (larmlagring)
- Dörrlarm
- Medicinskåp med digital logg*
- Nattbelysning*
- Dörrsensorer
- Nyckelfritt (hotellås)*
- Sensorgolv*
- Positionering (GPS)
- Mobila handenheter
- Genomräkningskåp*

Hotellås

Nattbelysning

Sensorgolv

*post finns med eller förberedd för i framtiden kalkyl. Exakt vilka system och aktiviteter som är aktuella för Lillåhem är inte fastställda.

KVALITET OCH TEKNIK

KVALITET

- Hemkänsla i möbler, material, färger, dofter och smaker.
- Vårdagsrutiner:
Tvätta kläder, laga mat, läsa en bok i dagrummet, plantera i odlingslådor, maila och skyppa med familjen, lyssna på musik.
- Aktiviteter på avdelningen:
Tv-dokumentär/ filmvisning, bokvagnen, storbakning, akvarellmålning, högläsning.
- Aktiviteter i byggnaden:
Gym, spa & relax, bingo, biovisning, besök av aktivitetshundar i trädgården, sommarkänner, förlånga sommaren i uterummet, sång- och dansafton, värma sig framför brasan, pubkväll.
- Aktiviteter utanför byggnaden: Kräfftiske, hotellfrukost, strandutflykt, kryssningsresa, shoppingresa.
- Högtidsfirande:
Midsommarmfest, kräftskaiva, luciafåg

Bild 1: Nymtsgården, Hjärted. Bild 2.: Getty Images
Bild 3: Äldreboendet Krögarern, Rimbo

TEKNIK

- Trådlöst internet (wi-fi) i hela byggnaden.*
- Fiber-tv i alla lägenheter och på avdelning*
- Bild- och ljudsystem kopplat mellan samlingsrum och dagrum så att alla kan ta del av stora händelser.*

LAGAR OCH REKOMMENDATIONER

LAGKRAV

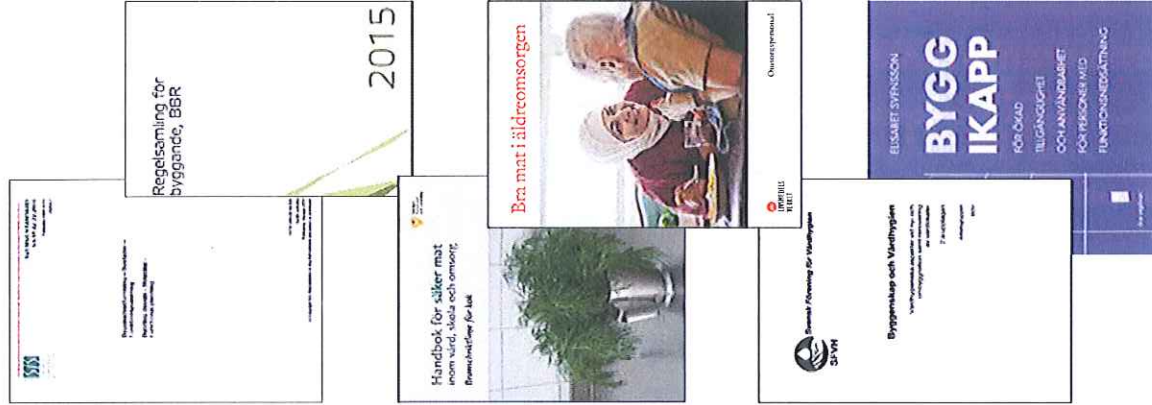
Plan- och bygglagen, PBL
 Tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, BVF
 Boverkets byggregler, BBR
 Boverkets konstruktionsregler, BVK
 Arbetsmiljölagen, AFS (ALM)
 Socialtjänstlagen, SoL
 Hälso- och sjukvårdslagen, HSL
 Livsmedelslagen
 Smittskyddslagen
 Svensk Standard, SS (SIS)

RIKTLINJER OCH REKOMMENDATIONER

Byggnad och vårdhygien, BOV
 Bygg Ikapp
 Handbok för säker mat inom skola, vård och omsorg
 Bostad i särskilt boende är den enskildes hem
 Miljöanpassningar som bidrar till ökad delaktighet
 Bo bra på äldre dar
 Bo bra hela livet
 Ädelreformen
 Femti funderingar om äldres boende
 Vårdhygien för särskilda boendeformer i Stockholms län

LAGHIERAKI

1. Naturlagar
2. FN
3. EU
4. Svea rikes lag
5. PBL, BVF
6. BBR
7. AFS
8. Kontrakt

FÖRSLAG

På följande sidor redovisas förslag på hur ett framtida Lillåhem skulle kunna utformas för att uppnå förändringsmålet. Först presenteras en kort sammanfattning av förslagen och sedan följer planskisser på avdelningarna för ombyggnadsalternativen. Alla förslag innehåller ett särskilt boende med sex stycken avdelningar med vardera åtta lägenheter.

Det finns två olika ombyggnadsalternativ framtagna för Lillåhem. Grundutförningen för dem är snarlika men de skiljer sig i olika sätt att hantera kosten, därav två alternativ. När beslut finns om hur kosthanteringen ska ske kommer en översiktlig plan att presenteras till förslagshandlingen. Förslagskisserna i detta dokument kommer därför endast redovisa utformningen av avdelningarna.

Det som är lika för bägge alternativen är att de gemensamma delarna innehåller gvn, spa, sängdusch, samlingsrum i olika storlekar, aktivitetsrum, neutral lägenhet, uterum, städcentral, teknik- och drifttrum och administrativa delar för all personal med tillhörande mötesrum och förråd. De två byggnaderna med trygghetsboenden är kvar. Förskolan har dock i bägge alternativ fått lämna sina lokaler och en ny avdelning har tillkommit. Alla avdelningar har justerats så att de har lika utformning och samma antal lägenheter. Huvudentrén har flyttats till den östra gaveln. Nedan följer en sammanfattning av vad som skiljer alternativen åt.

OMBYGGNADSFÖRSLAG ALTERNATIV A

Det befintliga storköket sparas och utökas med "cock and chill"-kök. För att få plats behöver hemtjänsten lämna sina lokaler. Befintlig varumottagning och gemensamt soprum behålls i sina befintliga lägen. Två nya fläkttrum för nya ventilationsinstallationer byggs på taket. Ombyggnation av våning ett kommer att krävas för att få plats med ny sprinklercentral och städcentral. Samtalsrum till personal och anhöriga saknas.

Kosthantering: Kollektivtullagning.

Maten tillagas och serveras på samma sätt som idag. Avdelningarna får mat utrullad till sig två gånger om dagen på varmhållningsvagnar. Det är ett effektivt sätt att producera mat med storproduktion. Meny kommer att vara förutbestämd och antalet portioner bestäms i förväg. Matrest/överblivna portioner sparas ej då avdelningarna inte får hantera mat i sitt kök och maten får inte återupphettas.

OMBYGGNADSFÖRSLAG ALTERNATIV B

Det befintliga storköket demonteras och förläggs på annat håll. Hemtjänsten sitter kvar men får mer sammanhängande yta och egen personalentré som minskar störningen för den västraste avdelningen. Varumottagning- och soprum byggs om och samlokaliseras med nya teknik- och drifttrummen. Frigjord yta på entréplanet på grund av storkökets flytt gör att våning 1 inte behöver byggas om. Det befintliga fläkttrummet på taket för storköket byggs om och byggs till för nya ventilationsinstallationer. Alla avdelningar ökar lite mer än alternativ A i tillbyggd yta och utrustas med tillagningsskök.

Kosthantering: Individuell tillagning

Maten tillagas på avdelningarna. Brukaren är i fokus och maten kan individuellt anpassas efter olika behov och tider. De kan även själva vara aktiva i vissa delar av matlagningen. På avdelningen kommer det att dofta mat, rodan under tillagningstiden vilket ökar brukarnas matlust. Dålig matlust på grund av brist på aptit och avtagnade smaklökar är ett stort problem i dagens äldreomsorg och det har släppts många skrifter inom området. Resultatet är viktminskning och som följd orkeslöshet vilket ibland leder till nedstämdhet.

För att modellen ska fungera måste personalen utbildas i matlagning och kosthantering. Detta är en positiv utmaning som ger variation i arbetet och en extra kompetens. Det är viktigt att hela verksamheten stödjer detta sätt att arbeta och får erforderlig utbildning. Matlagningen kan utföras av några i personalen som går i skift eller hela teamet - det som passar Lillähems modell.

NYBYGGNADSFÖRSLAG

För nybyggnadsförslaget finns inga framtagna skisser. Däremot finns alla funktioner och system som valts för ombyggnadsförslagen medräknade i nybyggnadskalkylen. Rum, ytor och samband kommer dock troligen se lite annorlunda ut och det är inte helt otroligt att totalarean för byggnaden kommer skulle bli mindre. Vid val att gå vidare med nybyggnadsförslaget kommer ett programarbete börja där man med hjälp av projekt- och referensgrupper utgår från det man lärt sig av det här första skedet och saktat men säkert ta fram planskisser och kartlägga lämpliga tomter. Nybyggnation är kostnadsintensivt, det dyraste alternativet men också det där man kan få allt "rätt från början". Planeringsprocessen tar dock normalt ta mycket längre tid och från färdigt förslag till färdig byggnad kan det dröja många år. Ofta måste nya detaljplaner tas fram och om förslaget blir överklagat kan processen dra ut rejält på tiden. Det är därför viktigt att värdera ombyggnadsförslagen mot nybyggnad inte bara på sina fysiska begränsningar utan som helhet med utsikt, gångavstånd och närservice etc.

En annan viktig aspekt är att fundera på vad som händer med den gamla byggnaden om det ska byggas ett helt nytt särskilt boende i Orsa. Vad för verksamhet skulle kunna flytta in där? Mathanteringen som ombyggnadsförslagen till stor del behandlat måste också bestämmas vid nybyggnation, varför ställningsstagande till matlagning i tillägningsskik på avdelningarna eller i storkök måste tas även i detta förslag.

EKONOMI

Kalkyler har tagits fram på alla tre förslag.

Ombyggnadsförslag, alternativ A:

Entreprenad + BH-kostnad cirka **75,5 Mkr.**

Kvadratmeterkostnad cirka 22 000 kr.

Övrigt: drift- och underhållskostnader är högre än alternativ B på grund av storköket. Trädgårdsrenovering är inte medräknad.

Ombyggnadsförslag, alternativ B:

Entreprenad + BH-kostnad cirka **81,6 Mkr.**

Kvadratmeterkostnad cirka 22 000 kr.

Övrigt: personalkostnader förväntas vara lite högre än i alternativ A på grund av matlagning på avdelningarna. Trädgårdsrenovering är inte medräknad.

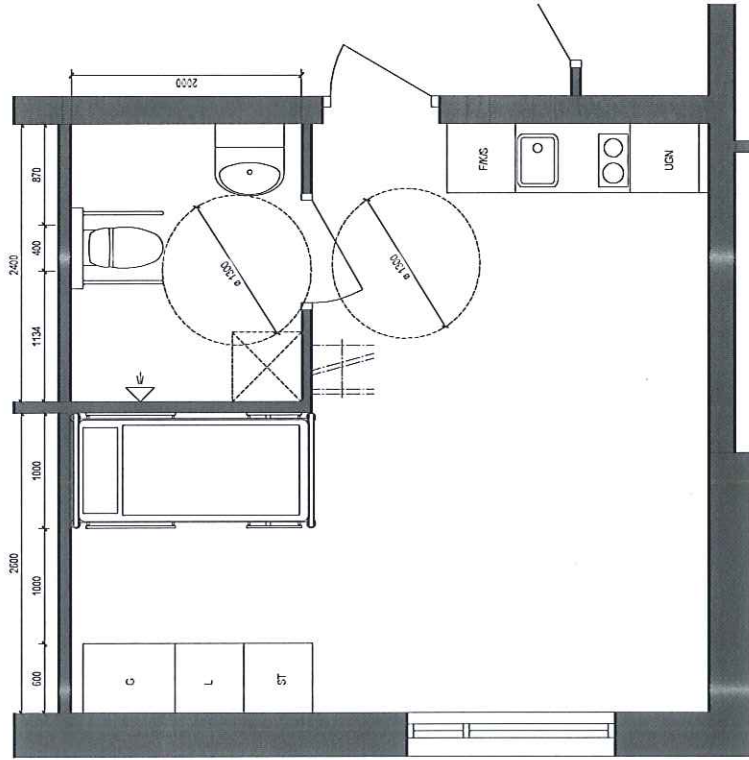
Nybyggnadsförslag

Entreprenad + BH-kostnad cirka **100 Mkr.**

Kvadratmeterkostnad cirka 25 000 kr.

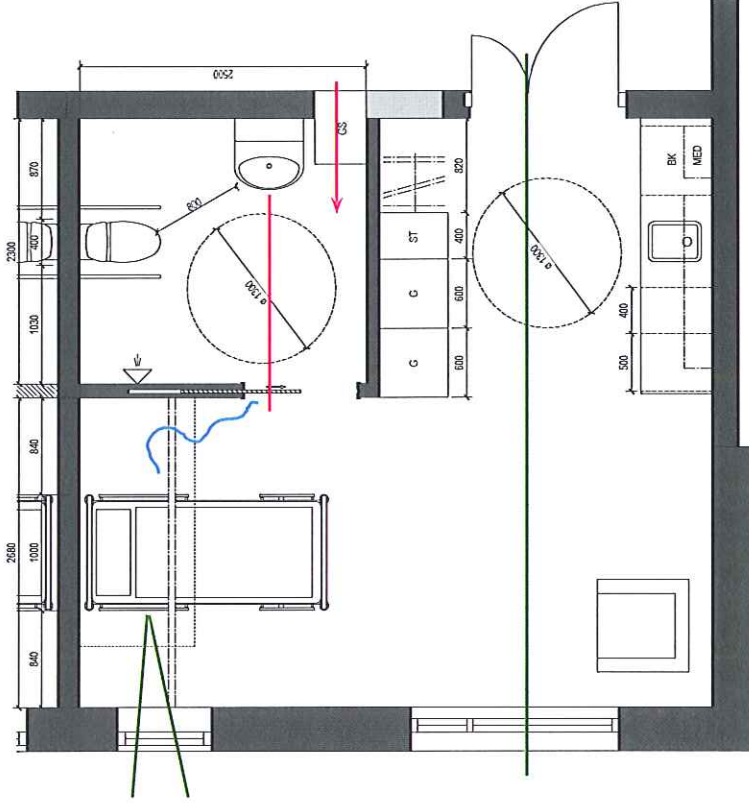
Övrigt: kostnader för tomt och markarbeten är inte medtagna. Om befintlig byggnad inte inryms med ny verksamhet tillkommer driftkostnader för denna byggnad att belasta kommunen.

LÄGENHET - BEFINTLIG

- +
- Direkt från entréddörren får man kontakt med utomhusmiljön.
- Bostadsrummet är stort och medger varierad möblering.
-
- Fönsterutblick vid sängliggande saknas.
- Köken används sällan och är en brandrisk, flertalet larm har utlösats.
- Det är direkt insyn mellan hall och wc-stol.
- Avståndet mellan sängen och hygienrummet är långt och fullt med hinder.
- Skenor för taklyft saknas.
- Det är ont om plats runt sängen för personalen att arbeta.
- Lägenhetsdörren är smal och medger ej sängtransport.

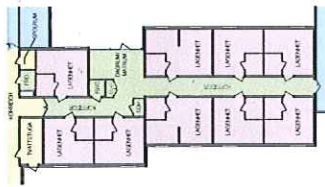
LÄGENHET - FÖRSLAGALT. A OCH ALT. B

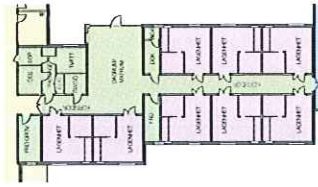
- +
 - Fönsterutblick vid sängliggande.
 - Platt-tv med fiber ingår i hyran.
 - Stort hygienrum med höj-sänkbart tvättstall och wc-stol utan insyn.
 - Minskad störning med genomräcknings-skåp från korridor. Medicinskaöppet är placerat vid entrén och har elektronisk logg för säker hantering.
 - Bra utrymme runt säng. Avståndet mellan sängen och hygienrummet är kort och nattbelysning finns
 - Skenor för taklyft finns i sovdeln.
 - Välkommande rymlig entré med bred lägenhetsdörr och höjdanpassningsbar hatthylla.
 - Köksfunktionerna har reducerats men finns i det stora gemensamma köket.
- - Bostadsrummet är litet och det är svårt att få plats med både sittgrupp och matbord.

AVDELNING - FÖRSLAG ALT. A

Alla avdelningar som inte i tidigare renoveringar fått mat- och dagrum tillbyggda får det. Alla avdelningar får en egen trädgård utan genomgång till andra byggnader eller huvudentrén. Alla yrskick och installationer byts ut

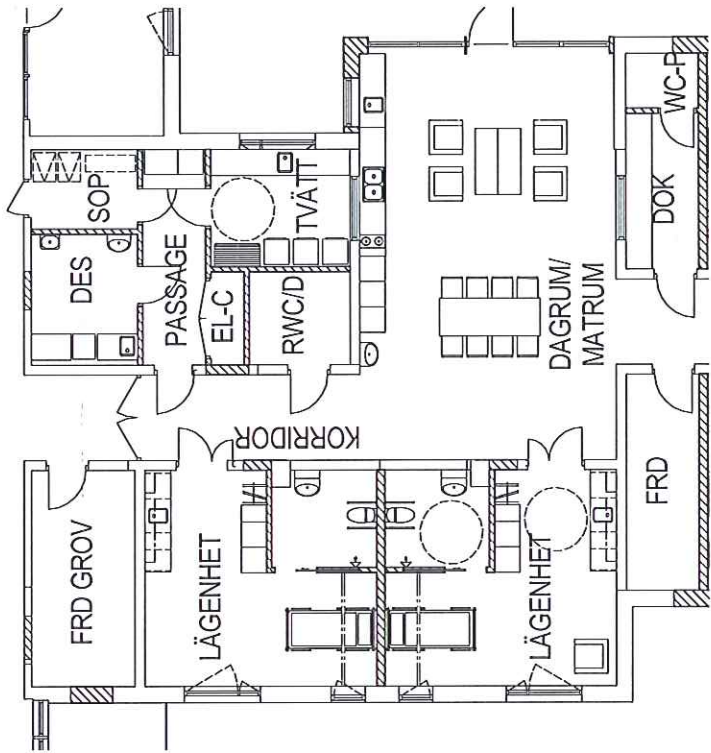

Befintlig avdelning

Ombyggnadsförslag

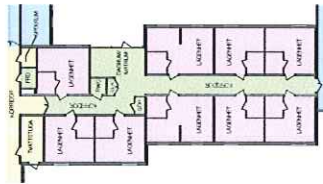
AVDELNING - ANALYS ALT. A

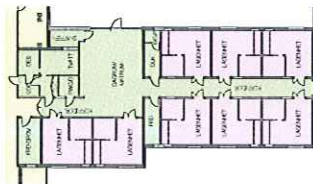
- Gemensam tvättstuga med dagsljus
- Desinfektionsrum
- Soporium med källsortering
- Större neutral RWC med dusch
- Flytt av EI/ data och Städ/sop till mindre värdefull yta
- Tillbyggnad av dagrum/ matrum till de avdelningar som saknar.
- Större dagrum/ matrum med aktivitetsdel
- Dokumentationsrum med uppsikt över avdelningen.
- Personal-wc
- Mindre korridorsskånsla (institutionskånsla)
- Genomräkningssskåp till alla lägenheter
- Mer än dubbelt så mycket förvaringutrymme vid avdelningen.
- Avdelningsförråd inne på avdelningen.

AVDELNING - FÖRSLAG ALT. B

Alla avdelningar som inte i tidigare renoveringar fått mat- och dagrum tillbyggda får det. Ytterligare tillbyggd yta tillkommer för att få ett godkänt tilläggskök. Alla avdelningar får en egen trädgård utan genomgång till andra byggnader eller huvudentrén. Alla ytskikt och installationer byts ut.

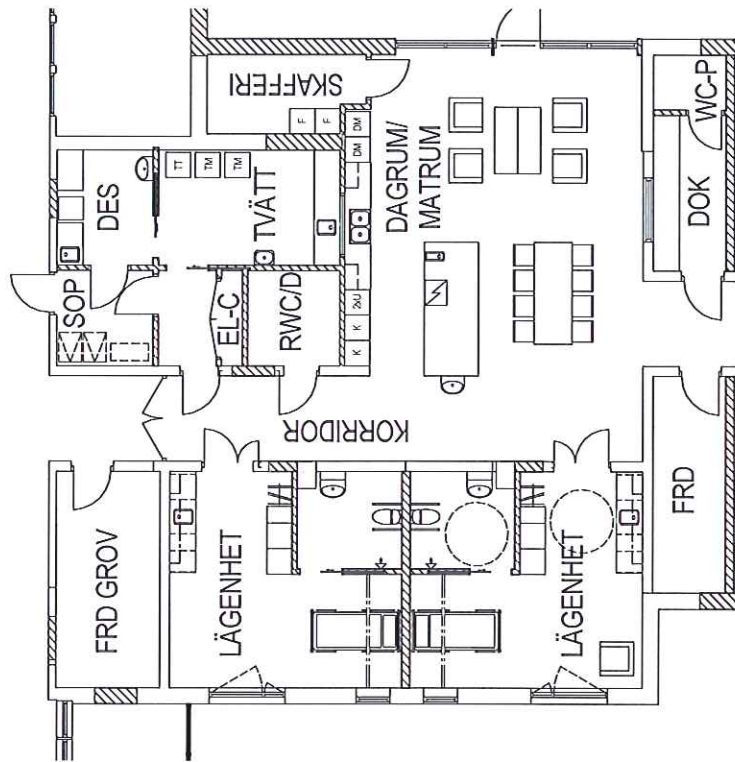

Befintlig avdelning

Ombyggnadsförslag

AVDELNING - ANALYS ALT. B

- Gemensam tvättstuga.
- Desinfektionsrum.
- Soporrum med källsortering som nås från korridor.
- Större neutral RWC med dusch.
- Flytt av I/ data och Städ/sop till mindre värdefull yta.
- Tillbyggnad av dagrum/ matrum till de avdelningar som saknar.
- Dokumentationsrum med uppsikt över avdelningen.
- Större dagrum/ matrum med tilläggskök
- Personal-wc
- Mindre korridorskänsla (institutionskänsla)
- Genomräckningsköp till alla lägenheter
- Mer än dubbelt så mycket förvaringutrymme vid avdelningen.
- Avdelningsförråd inne på avdelningen.

Beslut (8.)

Orsa den 4 oktober 2016

Till Revisorerna

Svar angående *Granskning- Förstudie rörande beredskap för ökat flyktingmottagande*

Med anledning av ovan rubricerade granskningsrapport så vill kommunstyrelsen svara enligt följande.

Granskningen är gjord efter en period av rekordstort flyktingmottagande för kommunen och samtidigt som kommunen genomgick en stor omorganisation. En omorganisation som berör flyktingmottagandet och som förhoppningsvis kommer att åtgärda eller förminska en stor del av de brister och risker som revisorerna tar upp. Granskningen har tagit upp flyktingmottagandets brist på ledarskap och "riktning uppifrån" för verksamheten.

Sedan den 1 augusti är flyktingmottagandet och integrationsfrågorna samorganiserat med arbetsmarknadsenheten, näringslivskontoret och infrastruktur inom funktionen Tillväxt inom det nya verksamhetsområdet Samhälle. Planen är att arbetsmarknadsenheten och integrationsenheten skall vara samlokaliserade och ha samma chef.

Inom verksamhetsområdet Samhälle finns också funktionen Kultur och fritid med kultur, bibliotek, fritid och Ungdomens hus. Samhälle har en gemensam verksamhetsområdeschef, samlad verksamhetsstyrning och gemensamma verksamhetsmål.

Orsa kommun har under våren 2016 påbörjat arbete med integrationsstrategi.

Verksamhetsområdet Samhälle kommer att ansvara för att färdigställa integrationsstrategin som en del av kommunens strategi för tillväxt. Arbetet med detta skall vara klart senast den 31 mars 2017.

Centrala stödfunktioner inom kommunen kommer att samlas direkt under kommunchefen inom det nya verksamhetsområdet "Service och utveckling". Inom Service och utveckling finns avdelningen Gemensamt stöd och medborgarservice som har fått uppdraget att utarbeta riktlinjer och rutiner för återsökning från Migrationsverket för flyktingmottagandets kostnader. Detta arbete kommer att slutföras under hösten och senast den 31 december 2016.

Granskningen har tagit upp kompetensförsörjningen av lärare. Orsa kommun är inte den enda kommunen som utmanas av stora pensionsavgångar för lärare. Kommunen har länge varit medveten om problemet och har därför arbetat för att öka sin konkurrenskraft på arbetsmarknaden.

Skolchefen rapporterade senast den 19 september om att Orsas skolor har 100 % behöriga lärare, vilket är mycket bra i nationell jämförelse. Vid granskningens genomförande fanns 57 asylsökande barn i kommunens skolor. (11-12% av elevantalet). Motsvarande siffra idag är 48 barn.

Granskningen har också tagit upp Socialförvaltningens arbetsbelastning och stora omsättning på personal. Socialchefen rapporterade den 19 september 2016 att verksamheten sedan granskningen genomförts har "kommit ikapp" och att läget är stabilt när det gäller personalomsättning.

Verksamheten är fortfarande delvis bemannad med inhyrda konsulter.

